

Třídní klima ve vesnické a městské základní škole

Lucie Ondíková

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lucie Ondíková**
Osobní číslo: **H140547**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Třídní klima ve vesnické a městské základní škole**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.

Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti klimatu třídy, prostředí, osobnosti učitele a žáka.

Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.

Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČAPEK, Robert. Třídní klima a školní klima. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2742-4.

GRECMANOVÁ, Helena. Klima školy. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-010-3.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

LAŠEK, Jan. Sociálně psychologické klima školních tříd a školy. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007. ISBN 978-80-7041-980-9.

PETLÁK, Erich. Klíma školy a klíma triedy. Bratislava: Iris, c2006. ISBN 80-89018-97-1.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Lucie Blašíková

Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce:

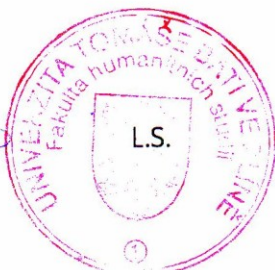
7. prosince 2016

Termín odevzdání bakalářské práce:

26. dubna 2017

Ve Zlíně dne 7. prosince 2016

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

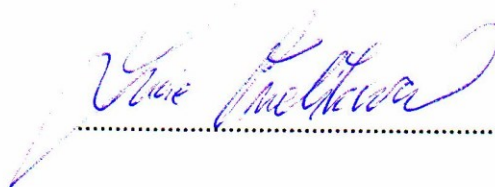
Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 18.4.2017

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydávalečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá klimatem třídy na základních školách, a to především v rámci srovnání městských a vesnických základních škol. Teoretická část se zabývá klimatem třídy, prostředím, atmosférou, možnostmi výzkumu klimatu, ale také školou a klimatem školy. Praktická část, výzkum, se zabývá konkrétním srovnáním klimatu třídy v devátých třídách. Zaměřuje se hlavně na vztah jednotlivců směrem ke spolužákům, na motivaci ke vzdělávacím výkonům, ale také na úroveň sebeprosazení. Tato problematika byla zkoumána pomocí dotazníku K-L-I-T. Hlavním cílem bylo zjistit a popsat, zda existují rozdíly mezi žáky 9. ročníků na vesnicích a ve městech v rámci třídního klimatu.

Klíčová slova: klima třídy, prostředí, atmosféra, spolutvůrci klimatu, základní škola, dotazník K-L-I-T.

ABSTRACT

The Bachelor's thesis focuses on the climate of the school class in elementary schools particularly on the comparison between the town and the village elementary schools. The theoretical part deals with the climate of the school class, the atmosphere, possibilities of classroom climate research and also with the school and the school climate. The practical part focuses on the concrete comparison of classroom climate in the ninth grade. It is aimed on the relationship between individuals and classmates, on the motivation for studying results and also for the level of self-assertion. This issue was investigated with the K-L-I-T questionnaire. The main intention was to elicit and describe if there are any differences between the ninth grade pupils from villages and from town in relation of the class climate.

Keywords: classroom climate, background, atmosphere, climate cocreator, elementary school, K-L-I-T questionnaire.

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji Mgr. Lucii Blašíkové za odborné vedení a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala.

Velké poděkování patří mé rodině, která se mnou měla trpělivost a po celou dobu studia mne podporovala.

Mé poděkování patří též ředitelům, pedagogům a žákům základních škol za spolupráci při získávání údajů pro výzkumnou část práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 OPERACIONALIZACE ZÁKLADNÍCH POJMŮ	11
1.1 KLIMA.....	11
1.2 PROSTŘEDÍ.....	12
1.3 ATMOSFÉRA.....	13
2 KLIMA TŘÍDY	15
2.1 SPOLUTVŮRNCI KLIMATU TŘÍDY.....	19
2.2 PŘÍSTUPY KE ZKOUMÁNÍ KLIMATU.....	22
3 ZÁKLADNÍ ŠKOLA MĚSTSKÁ A VESNICKÁ	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	29
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM.....	29
4.2 VÝZKUMNÉ SOUBORY.....	29
4.3 CÍLE VÝZKUMU.....	30
4.4 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	30
4.5 METODA SBĚRU DAT.....	30
4.6 METODA ZPRACOVÁNÍ DAT.....	31
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU	33
5.1 GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU.....	33
5.1.1 Oblast suportivní klima třídy.....	34
5.1.2 Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu.....	47
5.1.3 Oblast sebezprosažení.....	57
6 INTERPRETACE DAT	63
ZÁVĚR	65
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	66
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	68
SEZNAM GRAFŮ	69
SEZNAM TABULEK	71
SEZNAM PŘÍLOH	73

ÚVOD

Absolvent oboru Sociální pedagogika nachází uplatnění nejen v resortu zdravotnictví a sociálních věcí, ale také v resortu školství, do kterého spadá téma této práce.

Sociální pedagog na základních školách v dnešní době působí a spolupracuje nejen s metodiky prevence, ale také s třídními učiteli, kdy pomáhá předcházet sociálně patologickým jevům ve školních kolektivech. Proto považujeme za důležité, aby znal nejen kolektiv tříd, ale také například klima dané třídy. To mu poskytne lepší náhled na vztahy a chování mezi žáky, dovolí mu to nahlédnout do chodu třídy, což uplatní při své další práci.

Právě klimatem třídy se tato práce zabývá. V teoretické části se zaměřujeme na pojmy, které úzce souvisí s hlavním tématem. Tato část se zabývá prostředím, klimatem, sociálním klimatem, atmosférou, třídou, dále také pojmem škola, klima školy a především klimatem třídy.

Na teoretickou část navazuje část praktická. Jevilo se vhodné provést výzkum v oblastech klimatu třídy, který by přinesl nové poznatky. Zároveň jsme považovali za zajímavé zjišťovat, zda existuje rozdíl mezi klimatem tříd určitých škol. Proto jsme se rozhodli zkoumat třídy 9. ročníků základních škol městských a vesnických. K danému výzkumu jsme použili dotazník K-L-I-T, který se zabývá třemi oblastmi klimatu tříd, kterými jsou suportivní oblast, oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu a oblast sebeprosazení. V závěru praktické části se zabýváme výzkumnými otázkami, které jsme stanovili a na základě kterých provádíme shrnutí výsledků.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OPERACIONALIZACE ZÁKLADNÍCH POJMŮ

První kapitola čtenáře seznámí se základními pojmy, které se týkají třídního klimatu. Jejich vysvětlení je důležité pro ucelení všeobecného přehledu a tím i pro utřídění základních informací, které jsou nezbytné pro práci a výzkum. Mezi základní pojmy řadíme: klima, sociální klima, prostředí, edukační prostředí a atmosféra.

1.1 Klima

Pojem klima pochází z řeckého slova, které bylo původně používáno výhradně v meteorologii, kde dodnes znamená dlouhodobě stabilní režim počasí. Do pedagogických věd vstoupil tento pojem údajně z odborné psychologické literatury, kde byl používán jako metafora pro jevy, které studuje psychologie organizace řízení. (Čapek, 2010, s. 133)

Grecmanová (2008, s. 9) uvádí, že klima je psychosociální fenomén, který vzniká odrazem objektivního prostředí (reality) v subjektivním vnímání, prožívání a hodnocení jeho posuzovatelů.

Klima chápe Lašek (2001, s.42) jako jev sociální, skupinový, který je vázán recipročně na své tvůrce, je jimi vyvářen a zároveň na ně i působí.

Dalším termínem, jenž je důležitý pro danou práci je **sociální klima**, které nám označuje dlouhodobé jevy, které jsou typické pro konkrétní třídu a učitele po několik měsíců a nebo také let. Na vytváření se podílejí nejen všichni žáci v dané třídě, ale také jednotliví učitelé, kteří v dané třídě vyučují. (Klimentová in Petlák a kol. 2005, s. 121)

Průcha a kol. (2013, s. 125) uvádějí v pedagogickém slovníku k **sociálnímu klimatu školy**, že se jedná o sociálně psychologickou proměnnou, vyjadřující kvalitu interpersonálních vztahů a sociálních procesů, které fungují v určité škole tak, jak ji vnímají, hodnotí a prožívají žáci, učitelé a ostatní zaměstnanci školy.

Sociální klima třídy je zprostředkovaně ovlivněno též širšími sociálními jevy, jako jsou sociální klima učitelského sboru a sociální klima třídy. Nepůsobí ovšem globálně, ale výběrově. Na stejné škole mohou vedle sebe existovat různá sociální klimata v různých třídách. (Mareš, 1998, s. 4)

Sociální klima chápe Saldern (in Grecmanová, 2008, s. 34) jako hypotetický konstrukt, který vztahuje ke školní třídě. Zdůrazňuje, že je to relativně přetrvávající, vícedimenzionální seskupení subjektivního vnímání a kognitivního zpracování situačních

podnětů, které se odrážejí prostřednictvím jedince v popisu prostředí, struktur a chování ve školní třídě.

1.2 Prostředí

Prostředí je nejobecnější termín týkající se klimatu, proto se mu věnujeme v následující podkapitole. Prostředí je objektivní realita se souborem faktorů (bytostí, jevů, podmínek, procesů, činností), které člověka v průběhu jeho života obklopují, mají pro něho význam a hodnotu, jsou s ním v interakci, ovlivňují jej a formují. (Grecmanová, 2008, s. 9)

Prostředí dle Krause (in Lašek, 2007, s. 36) tvoří systém podnětů daných materiálními a sociálními prvky nacházejícími se v prostoru školy a působícími na žáky.

Dle Laška (2001, s.3-4) existuje spousta typologií prostředí; obvykle se v nich setkáváme se dvěma základními kategoriemi, kterými jsou prostředí společenské a přírodní. Člověk interreaguje (vzájemně se ovlivňuje) s prostředím v podstatě na třech úrovních:

V úzkých osobních kontaktech tzv. mikroprostředí: souvisí především s rodinou, okruhem přátel, pracovištěm, u dětí se školní třídou, učitelem, skupinami spolužáků, vrstevníků. Podněty v tomto prostředí mívají největší intenzitu.

Prostředí lokální tzv. mezzoprostředí: je vymezené místem bydliště (obce) a okolí. Zahrnuje přírodu, kulturu, i sociální vazby všeho druhu v tomto prostoru. Patří sem i škola jako celek a další kulturně výchovné instituce.

Širší okruh prostředí tzv. makroprostředí: přesahuje rámec předcházejícího prostoru. Je představován společenskými vlivy a podmínkami, které se odrážejí v životě jedince a spolupůsobí při formování osobnosti.

Lašek ve své publikaci Sociálně psychologické klima školních tříd a školy (2007, s. 40) dále rozepisuje výše uvedený pojem a zahrnuje do něj jak prostředí školy z hlediska architektonického, tak i jejího umístění v regionu (venkov, sídliště, město).

Velký význam mělo zjištění Lewina (in Grecmanová, 2008, s. 9-10), že fyzikálně stejné prostředí může mít u různých osob odlišný význam.

Také H. A. Muray (in Grecmanová, 2008, s. 9) chápal lidské chování jako výsledek interakce osoby a prostředí.

Edukační prostředí

Za edukační prostředí považujeme každé prostředí, v němž probíhá nějaký řízený proces učení. Má své parametry fyzikální (například velikost prostoru, architektura), ergonomické (zařízení, pomůcky) a především psychosociální (typ vztahů a komunikace mezi zúčastněnými subjekty). Charakter edukačního prostředí ovlivňuje vzdělávací výsledky. (Průcha 2013, s. 64)

V následujícím schématu, které pochází od Průchy, si pro úplnost shrneme pojem edukační prostředí.

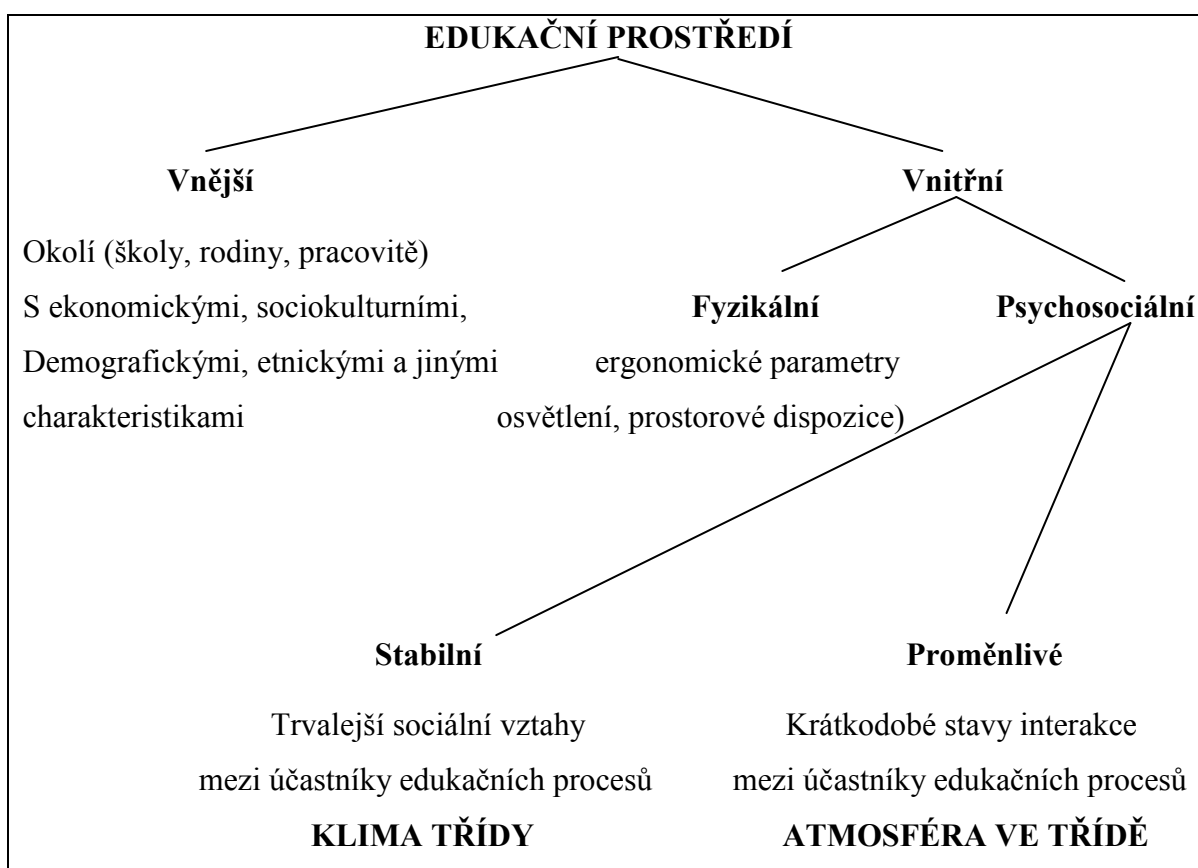

Schéma č.1 – Edukační prostředí (v pojetí moderní pedagogiky) (Průcha,2002, 2013)

Za edukační prostředí považujeme i samotnou třídu, kterou si můžeme definovat jako prostorovou jednotku, v níž probíhá vyučování. (Průcha a kol. 2013, s. 318).

1.3 Atmosféra

Posledním termínem je atmosféra, který užíváme v nejužším smyslu jako krátkodobé, situačně podmíněné sociální a emoční naladění ve třídě, například v průběhu jedné hodiny, při zkoušení, písemných pracích, maturitách apod. (Lašek, 2001, s. 40)

Hvozdík (in Lašek, 2001, s. 39) označuje za nositele atmosféry učitele a jeho vyučovací styl.

Geréb hovoří o školní atmosféře, která ovlivňuje žákův výkon. (in Lašek, 2001, s. 39)

V pedagogickém slovníku (Průcha a kol. 2013, s. 22) se dočteme o atmosféře třídy. Ta je důležitá s ohledem na téma této bakalářské práce. Autor ji rozebírá z několika hledisek. Věnuje se jí například jako sociálně psychologické proměnné, kterou tvoří aktuální procesy vnímání, prožívání, hodnocení a reagování všech aktérů (například třída, skupina žáků, jednotlivec) na to, co se ve třídě aktuálně odehrává nebo se má v nejbližší době odehrát.

Na následujícím schématu jsou naznačeny vazby mezi pojmy z první kapitoly.

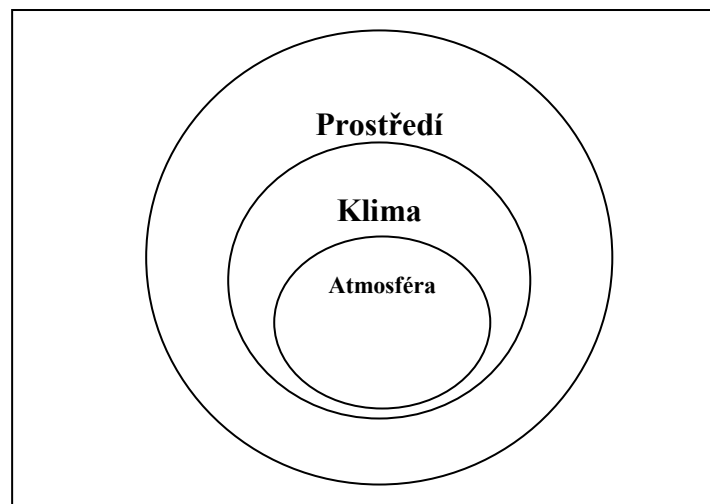

Schéma č. 2–Vazba mezi prostředím, klimatem a atmosférou (Lašek, 2001, s. 41)

2 KLIMA TŘÍDY

V první kapitole byly vymezeny základní pojmy, na které v této kapitole navážeme stěžejním tématem, kterým je klima třídy. Již z názvu je patrné, že jde o termín spojený pojmy **klima** a **třída**. Prvnímu z pojmů jsme se věnovali v úvodu práce, a proto se nyní seznámíme s pojmem třída.

Třída je v jistém smyslu neopakovatelným a svébytným seskupením individuí. Proniknout do jejího „neviditelného“, vnitřního života je obtížné, pro školáka však nezbytné. (Lašek, 2001, s. 13)

Současná slovníková definice říká, že školní třída je skupina věkově stejných žáků, kteří jsou společně vyučováni ve škole. Třída je základní organizační a sociální jednotkou školního vzdělávání. (Průcha a kol. in Mareš 2013, s. 574) Skupinou chápeme soubor dvou a více jedinců, jež mohou mít volné a náhodné vztahy. (Průcha, 2013, s. 265)

Třída jako skupina je uskupení jedinců, kteří jsou ve vzájemném vztahu a charakterizují je následující rysy: přítomnost jednoho dospělého – učitele, skupina dětí jako adolescentů, povinnost žáka třídu navštěvovat, pravidelný kontakt, společný cíl vzdělávání probíhá v instituci – ve škole. (Auger, Boucharlat, 2005, s. 30) K fungování třídy je nutné, aby byly uspokojeny individuální potřeby jednotlivých žáků. Důležité je ale také to, aby učitel respektoval potřeby třídy jako skupiny. (Auger, Boucharlat, 2005, s. 32)

Klima třídy dle Laška (2001, s. 40) představuje trvalejší emocionální a sociální naladění žáků ve třídě. Žáci a učitelé jej tvoří a prožívají ve vzájemné interakci.

Žáci vnímají a hodnotí klima třídy, které prožívají odlišně než jejich učitelé. (Průcha, 2013, s. 341).

Čapek (2010, s. 13) považuje třídní klima za souhrn subjektivních sebehodnocení a hodnocení vnímání, emocí a prožitků vzájemného působení všech účastníků, které v nich jako v konzumentech a spolutvůrcích vyvolávají edukační i jiné činnosti v daném prostředí.

Pojem klima můžeme definovat také jako neviditelný jev, který se vytváří ve vzájemné interakci žáků a učitelů. (Mareš, 2013, s. 588).

Klima třídy se vytváří ve výuce, na výletech, o přestávkách a při dalších akcích třídy. V klimatu třídy se konfrontuje objektivní realita se subjektivním prožíváním a vnímáním žáka. (Grecmanová, 2008, s. 49)

V knize Petláka (2006, s. 27) se setkáme také s definicí od zahraničního autora Konarewského, který uvádí, že klima třídy jsou všechna pravidla, práce a život ve třídě, které učitel žákům vštěpuje a upevňuje při didaktických a výchovných situacích.

Klima třídy tedy zahrnuje: vztahy žáků ke třídě, míru spokojenosti a pohody ve třídě. Řadíme zde nejen konflikty, soutěživost ve třídě (míru snahy vyniknout), obtížnost učení (nároky školy a učitelů, obtížnost učiva), ale také soudržnost třídy, kde spadají mimo jiné přátelské i nepřátelské vztahy mezi žáky (Núv, rok neuveden)

C. Fox-Bethel a F. O'Connor (in Čapek, 2010, s. 14-15) zmiňují složky suportivního klimatu, které vycházejí z rozhovorů s učiteli, žáky a studenty.

Mezi složky klimatu řadí:

Bezpečnost: vypovídá o neexistenci fyzického i psychického násilí nebo jiných stresujících faktorů. Zařazují se zde i znalosti, které slouží ke zvládnutí daných situací.

Nestrannost: rozumí se tím absence nadřazování, nespravedlnosti, ale také zvýhodňování.

Očekávání úspěchu: označení pro deklarované očekávání, že žák nebo třída dosáhne úspěchu.

Odpovědnost: vyjadřuje osobní pocit odpovědnosti za vzdělávání.

Podporu: vyjadřuje pozitivně emoční naladění účastníků na školní práci. Vzájemnou podporu učitelů a žáků, která posiluje objevovat a hledat nové věci, ale také nebát se chybovat.

Pořádek: zde se řadí vymezení pravidel. Jak se žáci mají chovat, jak pravidla dodržovat a zachovávat je.

Prostředí: myšleno jako čisté, zajímavé a komfortní prostředí třídy nebo školy.

Standardy: myšleno jako jasně definovaný soubor norem. Cíl, kterého by měl každý dosáhnout.

Účast: ve smyslu příležitosti ke komunikaci pro žáky a studenty. Realizace aktivit, které podporují zapojení a participaci žáků.

Účelnost: zdůrazňuje účinnost a užitečnost vzdělávání. Jasný smysl aktivit a učiva.

Zájem o vzdělávání: což patří k základním cílům práce učitele.

Mezi složky klimatu řadíme také **komunikaci**. Ta je důležitá nejen mezi žáky a učiteli v rámci vyučování, ale také mezi všemi účastníky školního života. (Čapek, 2010, s. 49)

Průcha (in Čapek 2010 s. 49) specifikuje odlišný charakter komunikace žáků a učitelů. Jelikož učitel mnohdy komunikuje s celou třídou a často není v jeho silách být ve stálém kontaktu s jednotlivými žáky.

Pokud se zaměříme na komunikaci učitele, tak ji Čapek rozděluje na odbornou, která slouží ke vzdělávání. Musí být přiměřená příjemci a zaměřena především na rozvoj schopností a dovedností. Odborná komunikace by měla sloužit ke zdůvodnění činností ve vyučování a k následnému využití v praxi. A na sociální, která působí emotivně, vztahově, pozitivně nebo také motivačně. (Čapek, 2010, s. 49-51)

Čapek ve své publikaci také zmiňuje druhy komunikace, které podporují suportivní klima, které je obsahem našeho výzkumu (Čapek, 2010, s. 52-53):

Rovná komunikace: ve které se nelže, nemlží, nevymlouvá se.

Přátelská komunikace: je podporující, optimistická, bez sarkasmu a ironie.

Nepovýšená komunikace: taková komunikace, při které učitel využívá příležitostí, které mu umožňují se upozadit, jelikož je to ve spoustě případů on, který komunikaci vede.

Nemanipulující komunikace: je taková, která se vymezuje citových výlevů.

Vyvážená komunikace: respektuje, že každý má svůj názor, který má váhu.

Zajímavá komunikace: je ta, která aktivizuje, je zábavná a podnětná.

Svobodná komunikace: taková, kdy nejsou regulované odpovědi. Komunikace není vedena jako výsledek, účastníci mají dostatek prostoru pro vyjádření.

Korigovaná komunikace: je taková komunikace, která má daná pravidla a těmi se její účastníci řídí.

Nestresující komunikace: taková, při které není účastník komunikace přerušován. Nejsou za něj netrpělivě dokončovány věty a nebo nejsou jeho odpovědi sarkasticky komentovány.

Následující schémata znázorňují vzájemné vztahy a propojenost pojmů z první a druhé kapitoly. První schéma se zabývá třemi odbornými pojmy, jež se týkají školní třídy. Těmi jsou prostředí, klima a atmosféra třídy. Schéma č. 4 nám znázorňuje vztahy mezi atmosférou, prostředím, ve kterém probíhá výuka, klimatem třídy a klimatem školy.

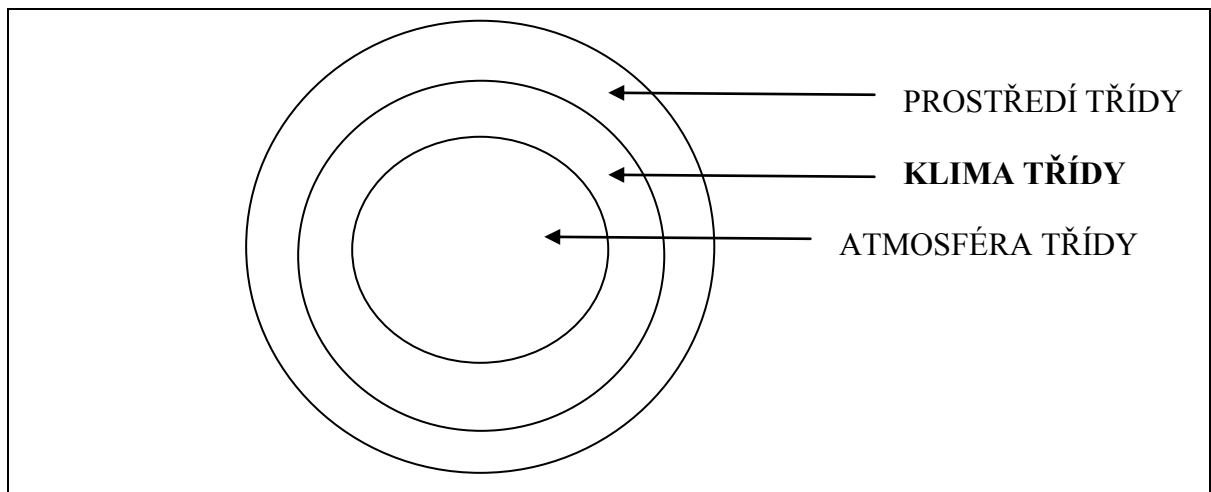

Schéma č. 3 – Obsahově zachycující rozdíly dané podobou jevu, jeho mírou proměnlivosti, délkou trvání v čase a rozsahem. Tři důležité pojmy související se školní třídou. (Mareš, 2013, s. 588-589)

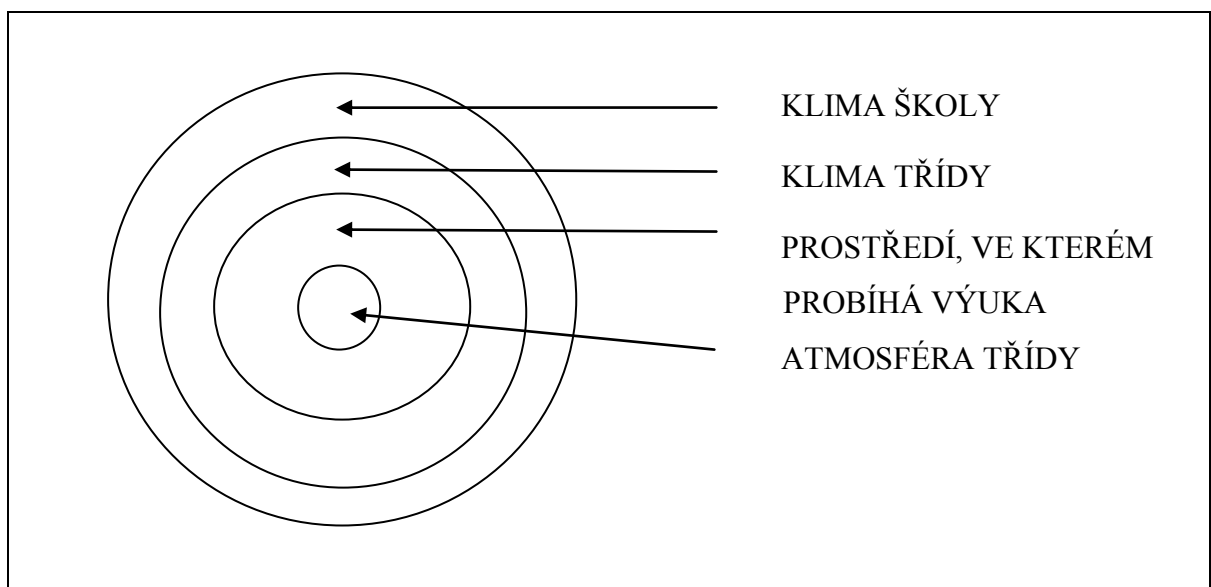

Schéma č. 4 – Vztahy mezi atmosférou, prostředím, ve kterém probíhá výuka, klimatem třídy a klimatem školy. (Petlák, 2006, s. 28)

V této kapitole definujeme také pojem klima výuky, který byt' není stěžejním tématem práce, souvisí s třídou i jejím klimatem třídy. Dle Petláka (2006, s. 29) není možné od sebe oddělovat klima třídy a klima vyučování, protože se navzájem ovlivňují.

Tvoří se ve vyučovacích předmětech v rámci interakce žáka a učitele. To znamená, že se dané klima výuky váže k určitému předmětu a k určitému učiteli. (Grecmanová, 2008, s.48)

Dreesmann (in Grecmanová, 2008, s. 48) definuje výše uvedený pojem jako přetrvávající kvalitu prostředí ve výuce, pro kterou jsou charakteristické určité znaky, které mohou ovlivnit chování a prožívání žáků. Znaky klimatu výuky nejsou fixní, což znamená, že se nemění a vyplývají z dané situace. (Grecmanová, 2008, s. 48). Schaffer (in Grecmanová 2008, s. 49) považuje klima výuky za náladu, která vzniká z napětí mezi pochopením individuálních zájmů žáků a mezi nároky kladené na žáky. Klima výuky je kolektivním prožitkem rozprostřeným mezi všemi žáky. (Dreesmann in Grecmanová 2008, s.44)

2.1 Spolutvůrci klimatu třídy

Názory odborníků se na téma utváření klimatu liší. Někteří považují za hlavní aktéry učitele, kteří svým výchovným a vzdělávacím působením utvářejí klima třídy. Další tvrdí, že hlavními iniciátory a tvůrci klimatu jsou žáci. Ve třídě vznikají a rozvíjí se vztahy, a to jak mezi učiteli a žáky, tak mezi žáky navzájem. Všichni aktéři určitým způsobem reagují na situace, ve kterých se octli a ocitají. (Bendová in Janík a kol. 2012, s. 33)

Učitel především proto, že jeho základní úlohou je utváření klimatu. Učitel by ale neměl ve třídě působit jako soudce nebo policista. Klimatu ve třídách vyhovuje lépe, upozad'ují-li učitelé svoji mocenskou roli a ponechávají iniciativu a aktivitu žákům. (Čapek, 2010, s.17) Velkou roli hraje také pozice třídního učitele. Kusák (in Čapek, 2010, s. 16) zjistil, že učitelé jsou si dobře vědomi svého vlivu na třídní klima.

Dle Grecmanové (2008, s. 63) je učitel zásadním činitelem klimatu třídy. Jeho pohlaví, věk, hodnoty, zájmy, motivy, postoje k výuce, ovlivňují různou intenzitou klima.

Významným činitelem ovlivňující klima se jeví postoje učitelů. Především tedy učitelova schopnost empatie, senzibilita, akceptování žáků a také jejich respektování. (Grecmanová 2008, s.65).

V této souvislosti zmiňují psychologové Kusák a Plevová (in Grecmanová 2008, s.65) čtyři požadavky na postoje učitelů k žákům: **kongruence** (soulad mezi chováním a prožíváním, přístup bez přetvářky), **empatie**, bezpodmínečné pozitivní přijetí, **konzistence** (stálost v daných charakteristikách). Spousta (in Grecmanová 2008, s. 65) ještě dodává ke zmíněným požadavkům prosociálnost, toleranci a angažovanost.

Rodiče považujeme za další činitele v utváření klimatu třídy. Nejsou sice přímými tvůrci klimatu třídy, ale obvykle do něj velmi zasahují, jelikož pozorují a dozorují vzdělávání svého dítěte a vznášení své názory a připomínky. (Čapek, 2010, s.24)

V publikaci *Klima školy a klima třídy* od Petláka (2006, s. 67-67) se dočteme, že žáci a jejich rodiče jsou odběrateli práce školy. Rodiče školskému zařízení svěřují své děti, takže mají právo očekávat, že pro jejich děti bude vytvořeno adekvátní a vyhovující klima. Petlák také vymezil, co rodiče ve většině případů od školy očekávají a v čem vidí pozitivní klima. Řadí sem spravedlivé chování k žákům. Požadují zodpovědný a individuální přístup k dítěti. Dále rodiče očekávají vysokou kvalifikovanost, cenné rady a spolupráci při řešení jak vyučovacích problému, tak problémů týkajících se chování.

Čapek (2010, s.24) dále uvádí, že pokud rodič prokazuje zájem, a pomáhá tak svému dítěti, je to pro pedagogy dobrá zpráva. Rodič může ale také přes své dítě ovlivňovat klima třídy negativním způsobem, což je v dnešní době velký problém a také komplikace pro vzájemné vztahy. Rodič negativně ovlivňuje klima třídy například nevhodným a špatným mluvením o škole, učitelích. Rodiče mohou také na své děti přenášet nepodložené obavy a strach ze škol. A v neposlední řadě je jisté, že ve školní práci a v chování dítěte se souhrnně odráží rodinná výchova.

Žáci

V neposlední řadě jsou dalším spolutvůrcem třídního klimatu žáci. Postoj žáka k učitelům a spolužákům se po celou dobu jeho působení ve škole mění. Stejně tak se mění i charakteristika celé třídy a tříd v jednotlivých obdobích. (Čapek, 2010, s.20)

Petlák ve své publikaci uvedl typy žáků, jež převzal od autorů Badziukiewiczoveja Solasiňského, které se týkají klimatu třídy. (Petlák, 2006, s. 44) O těchto typech píše také Grecmanová (2008, s. 71), která zdůrazňuje, že rozdílné projevy chování, to, že se všichni nechovají stejně, různým způsobem ovlivňuje vztahy a tím i klima třídy:

Nepoddajný, zlý žák: jenž se neučí, vyrušuje v hodinách, je zlý ke spolužákům.

Žák „záškodník“: liší se od žáka zlého tím, že chce ve třídě vyniknout a to tím, že je zlý ke svým spolužákům, vyrušuje spolužáky i učitele při hodinách.

Žák oběť: jedná se o žáka, který se stává obětí třídy z různých příčin jako je například šikana.

Žák lídr: může být žák, jenž má kladný i negativní vliv na třídu. Do určité míry usměrňuje ostatní žáky, pomáhá při úkolech a také může eliminovat chování zlých žáků.

Žák outsider: stává se buď z vlastní viny (staví se do odporu vůči části žáků ve třídě, chová se namyšleně, nezapojuje se do činnosti) či zásluhou třídy (je agresivní, vysmívá se spolužákům, narušuje život ve třídě).

Třídní šašek: žák, který se stylizuje do role naivního a hloupého.

Třídní elita: jde o vytvořené skupiny v rámci třídy, které mají například stejné zájmy. Problém může nastat, když se tato skupina uzavírá sama do sebe, když odmítá ostatní žáky z dané třídy.

Žákovské páry: zde máme namysli vytváření párů v rámci třídy.

V bakalářské práci, a především tedy v praktické části, se zabýváme výzkumem klimatu třídy v 9. ročnících základních škol, proto je tedy vhodné, podívat se na žáka i z pohledu vývojové psychologie.

Žáci z pohledu vývojové psychologie

V rámci výzkumu pojednáváme o žácích staršího školního věku, respektive období druhého stupně základní školy, které trvá do ukončení školní docházky, to znamená přibližně do 15 let (Vágnerová, 2012, s. 256).

Toto období začíná nástupem puberty. Kromě na první pohled nápadných fyzických změn pokračuje sociální, kognitivní a emoční vývoj. Okolí klade více sociálních požadavků na adolescenta (= dospívající, mladý), čímž ho připravuje na samostatný život a sociálně zodpovědné chování. V souvislosti s tím je adolescent vystaven vyšší míře stresu, což může vyústit v úzkosti a odmítání dospělosti. (Thorová, 2015, s. 414).

V období adolescence probíhá řada nápadných a významných psychických změn, které můžeme charakterizovat ohlášením nových pudových tendencí a hledáním způsobu jejich uspokojování a kontroly, nástupem vyspělého (formálně abstraktního) způsobu myšlení, ale také emoční labilitou. (Langmeier, Krejčířová, 2006, s. 142)

Jedním z hlavních vývojových úkolů adolescence je udržovat a vytvářet vztahy s vrstevníky. V adolescenci nabývají na významu vrstevnické vztahy. Zvyšuje se jejich vliv na chování a osobnost adolescenta. Ty pomáhají rozvolňovat závislost na rodičích a poskytují adolescentovi citovou oporu. Také v tomto období adolescent rozvíjí schopnost kooperace. (Thorová, 2015, s. 415)

2.2 Přístupy ke zkoumání klimatu

V praktické části se zabývá výzkumem klimatu třídy, proto je vhodné se seznámit s přístupy, které se zabývají daným výzkumem. Mareš (1998, s. 8-10) ve své případové studii uvádí přístupy, které se zabývají měřením klimatu ve třídách.

Těmi jsou:

Sociometrický přístup: objektem je školní třída jako sociální skupina, nikoli učitel. Výzkumníka zajímá vývoj sociálních vztahů a jejich vliv na rozvoj dispozic žáků. Diagnostickou metodou je např. sociometricko-ratingový dotazník (zkráceně SORAD).

Vývojově - psychologický přístup: objektem studia je žák jako osobnost a školní třída jako sociální prostředí, v němž se osobnost rozvíjí. Výzkumník se zajímá o ontogenezi žáků v období puberty a prepuberty, zejména v období 5.- 8. ročníku.

Používá soubor různorodých diagnostických metod.

Interakční přístup: objektem studia je učitel a školní třída. Výzkumníka zajímá interakce mezi učitelem a žáky.

Diagnostickou metodou je standardizované pozorování, metody interakční analýzy typu tužka - papír, metody počítačové, audiovizuální nahrávky interakce.

Organizačně - sociologický přístup: objektem studia je třída jako organizační jednotka a učitel, jako řídicí pracovník. Výzkumníka zajímá rozvoj týmové práce v hodině a také redukování nejistoty žáků při plnění úkolů.

Diagnostickou metodou je standardizované pozorování průběhu pedagogické interakce.

Školně - etnografický přístup: objektem studia jsou učitelé, třída a celý přirozený život školy. Výzkumníka zajímá, jak klima funguje, jak jej aktéři vnímají, hodnotí a svými slovy popisují.

Diagnostickou metodou je pozorování, kdy badatel pobývá ve škole řadu měsíců či roků.

Pedagogicko - psychologický přístup: objektem studia je školní třída a učitel.

Výzkumníka zajímá spolupráce ve třídě, kooperativní učení v malých skupinách. Diagnostickou metodou je např. posuzovací škála Classroom Life Instrument (zkráceně CLI).

Sociálně - psychologický a enviromentalistický přístup: objektem studia je školní třída chápaná jako prostředí pro učení, vyučující a žáci dané třídy, kteří v dané třídě působí. Výzkumníci se zajímají o kvalitu klimatu, jeho strukturní složky, aktuální podobu klimatu i podobu, která sice není, ale aktéři by si přáli, aby taková byla.

Diagnostickou metodou jsou posuzovací škály, které vyplňují sami aktéři. Zachycují v nich své vidění klimatu, své postoje, subjektivně zabarvené názory, svá očekávání.

Z posledního přístupu, tedy ze sociálně - psychologického a environmentálního, vychází i výzkum této práce. Metodou, kterou bylo klima třídy zkoumáno, byl dotazník K-L-I-T, který se zaměřuje na tři oblasti týkající se pohledu žáků na klima třídy. Suportivní (podpůrné, kooperativní, SUPKT) klima, motivace k negativnímu školnímu výkonu (MOTNŠV) a sebedprosazení (SEPROS).

Tyto prvky vycházejí z žákova pohledu na klima třídy. Ukazují, jak se žák v dané třídě cítí a jak jí hodnotí. (Lašek, rok neuveden, s. 2)

Zkoumané prvky klimatu:

Suportivní klima: žáci zde popisují vztahy ke třídě a mezi spolužáky, míru soudržnosti a kooperace.

Motivace k negativnímu školnímu výkonu: zde žáci popisují míru zájmu (nezájmu) o školu, vyhýbat se neúspěchům, tendenci nevynikat nebo si nevěřit.

Sebedprosazení: představuje tendenci k jisté individualizaci výkonu, ale i spoléhání na sebe. Jednat účinně nebo touhu vyniknout.

3 ZÁKLADNÍ ŠKOLA MĚSTSKÁ A VESNICKÁ

Klima třídy je také spjato s institucí, ve které probíhá výchovně vzdělávací proces, tedy školou. Proto se poslední kapitola zabývá tématem škola a také klimatem školy, které je označeno za jeden z mechanismů ovlivňujících klima třídy. Závěr kapitoly se zabývá srovnáním školy městské a vesnické.

Výraz **škola** označuje nejen instituci, ale také společenství osob, které v ní působí. Kam řadíme žáky, učitelský sbor, vedení školy, ale také nepedagogické pracovníky. (Mareš 2013, s. 607)

Grecmanová (2008, s. 31) píše ve své publikaci klima školy, že jedna z možných odpovědí na otázku – Co je škola, by byla, že je to prostředí, které tvoří dimenze: sociální (způsob komunikace a kooperace mezi skupinami), kulturní (hodnotové normy a vzory, veřejné mínění) a nebo také ekologická (materiální a estetické aspekty školy).

Průcha a kol. (2013, s. 389) uvádí, že škola je institucí v soukromém nebo veřejném vlastnictví, v níž jsou mládeži a dětem zprostředkovány ve vyučování vědomosti a dovednosti, jež mají jedincům umožňovat samostatné životní činnosti v rámci společenského a státního uspořádání.

Z pohledu sociálně psychologického je škola společenství lidí, zpravidla dospívajících i dospělých, v němž vzniká specifické kulturní prostředí pro setkávání generací a učení. Utvářejí se v něm sociální vztahy dospělých, mládeže a dětí. (Mareš, 2013, s. 607)

Škola je instituce sociální, vytvořena účelově k realizaci svého základního úkolu, kterým je zajišťování systematické a řízené edukace. (Průcha a kol. 2013, s. 390)

Škola má jako své poslání realizaci různých edukačních funkcí, což je právě to, co školu odlišuje od jiných sociálních institucí, v nichž také probíhá edukace. Uvádíme příklady edukačních funkcí podle Huséna, Tuijnmana a Hallse (in Průcha, 2013, s.390):

- Škola je instituce přispívající k celkovému rozvoji jednotlivce. Poskytuje mu poznatky a dovednosti, které by nemohl získat pouhou zkušeností ze svého prožívání mimo školu.
- Dále je formovatel lidských bytostí, je nástrojem sociální politiky nebo také institucí, která je součástí životního prostředí dětí.
- Je také ochranné zařízení, protože vede mládež k ideálům a hodnotám, které jsou ve společnosti zastíněny špatným příkladem dospělých.

S pojmem škola souvisí také školský systém. Účástí v základním vzdělávání žáci plní povinnou školní docházku. Poskytování základního vzdělávání upravuje ŠKOLSKÝ ZÁKON č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vzpp). Dle Evropské informační instituce Eurydice (2009) má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. Od roku 1996/1997 činí délka povinné školní docházky i základního vzdělávání 9 let. Děti ve věku povinné školní docházky (6-15 let) navštěvují převážně základní školu. Základní škola má dva stupně: první stupeň tvoří 1.-5. ročník, druhý stupeň 6.-9. ročník. Žáci, jejichž rodiče o to požádají a kteří vyhoví podmínkám přijímacího řízení, mohou počínaje 6. nebo 9. ročníkem plnit povinnou školní docházku na víceletém gymnáziu nebo na osmileté konzervatoři. Úspěšným ukončením povinné školní docházky (vzdělávacího programu základní vzdělávání) dosahuje žák od r. 2005 stupně základní vzdělání. Vysvědčení jsou od tohoto roku opatřena doložkou o získání tohoto stupně vzdělání. Vzdělávání ve veřejných a státních základních školách je bezplatné.

Dále se zabýváme klimatem školy. Nejprve si definujeme klima školy, druhy klimatu a poté také faktory ovlivňující školní klima.

Dle Čapka (2010, s. 13) je **školní klima** souhrn subjektivních hodnocení a sebehodnocení účastníků vzdělávání v určité škole, které se týká všech aspektů vzdělávání. Patří do něj jejich sociální vztahy a vzájemná komunikace, stejně tak jejich vnímání prostředí, emoce, prožitky a další sociální a psychické procesy, které děje v této škole vyvolávají.

Každá škola má své specifické klima, které je závislé na spoustě činitelů. Mezi ně řadíme například: počet žáků ve škole, složení učitelského kolektivu, prostředí, ve kterém se škola nachází, zaměření školy (na výuku cizích jazyků, přírodovědné zaměření), apod. (Petlák, 2006, s. 15)

Dle Grecmanové (2008, s. 33), klima školy můžeme považovat za projev jejího prostředí, který vnímají, prožívají a hodnotí jeho účastníci (učitelé, rodiče, žáci, veřejnost).

Faktory klimatu můžeme obecně chápat jako příčiny, jež se podílejí na tvorbě klimatu školy, jeho pochopení a vymezení. (Grecmanová, 2008, s.51)

Existují důkazy o rozdílech klimatu třídy v souvislosti s umístěním školy v určitém regionu. Za další faktor můžeme považovat také architekturu a fyzické prostředí školy. To

vše totiž působí na chování lidí. Dalším faktorem je forma školy (integrované školy, gymnázia,...). Také zde řadíme organizační znaky školy (velikost školy, tříd, počet žáků ve třídě apod.), obsah výuky (například daným předmětem), osobnost učitele, který je zásadním činitelem klimatu školy. Jeho věk, pohlaví, motivy, hodnoty, zájmy a postoje k výuce ovlivňují různou intenzitou klima výuky. Nesmíme také zapomenout na vedení školy a samozřejmě i osobnost žáka. (Grecmanová, 2008, s. 52-72)

Dle Grecmanové (2012, s. 75) má každá škola své specifické klima. Podle různých kritérií, která vycházejí z teoretických předpokladů i zjištění, můžeme rozlišovat různé **typy klimatu školy**. V literatuře se setkáváme s mnoha kritérii, podle kterých se dá rozdělovat klima školy například z hlediska cíle školy, uplatnění uniformity či plurality v životě organizace nebo podle chování učitele v konfliktu se žáky, percepce (vnímání) nátlaku vedoucího k přizpůsobení. Pozornost věnujme rovněž zájmu o lidi či o pracovní úkoly školy, výchovným stylům, způsobu vedení školy a kontaktu s okolím, spokojenosti učitelů atd. Pro účely této práce si vymezíme tři typy klimatu školy podle klasických výchovných stylů, kterými jsou: autoritativní, demokratický a liberální.

Autoritativní klima školy: lze popsat špatnými vztahy mezi učiteli a žáky. Odpovídá funkčně orientovanému typu klimatu školy.

Liberální klima školy: tento typ klimatu je charakteristický jak malou osobní angažovaností učitelů, tak i malým tlakem na disciplínu žáků. Má negativní dopady na vztahy mezi žáky a učitelem.

Demokratické klima školy: v takovém prostředí má většina žáků důvěru ke svým učitelům. Tento typ klimatu podněcuje kooperaci.

U jednotlivých typů klimatu školy můžeme rozlišit, zda působí příznivě - nepříznivě, pozitivně - negativně na účastníky školního života. To znamená, zda se jedná o klima školy, které učitele a žáky sbližuje, vytváří podmínky pro úspěšné plnění školních povinností a úkolů, nebo o klima školy, které nepříznivě ovlivňuje dění ve škole a může v konečných důsledcích vést až ke ztrátě motivace, ke špatným školním výsledkům, nebo dokonce k neurózám či jiným zdravotním obtížím, jak uvádějí Piřha a Helus (1993, s. 23-24).

Základní škola městská a vesnická

Jak bylo již zmíněno, v samotném závěru teoretické části se zabýváme tématem vesnických a městských škol. Vesnické školy se často vyznačují a jsou i vyzdvihovány za prostředí, které je obklopuje, zejména přírodu. Ale také za menší frekventovanost a tím i menší hluk v okolí školy. Někdy se školy vesnické označují za rodinné z důvodu nižšího počtu žáků, pedagogů, ale také samotných tříd v ročnících. Také můžeme zmínit možnou menší anonymitu, která může být spojena právě s menšími počty žáků. Na pomyslné druhé straně stojí školy městské, které jsou kapacitně a mnohdy i prostorově větší. Městské školy navštěvuje větší počet dětí, což může mít své výhody i nevýhody. U městských škol bývá oproti vesnickým školám kladněji hodnocena dopravní dostupnost.

Tuzemských i zahraničních výzkumů na komparaci zmíněných institucí bylo již vedeno několik. Grecmanová (2008, s.52) zmiňuje výzkum z Německa, jenž zjistil, že na venkovských školách je na žáky kladen vyšší tlak vrámci výkonu. Studie Edera (in Grecmanová, 2008, s. 52) vedla k podobnému závěru. I z ní bylo patrné, že na venkovských školách je prokazatelně vyšší sociální tlak i tlak na výkon. Ze studie bylo také vyvozeno, že žáci na vesnici jsou méně v centru pozornosti. Také v České republice bylo zjištěno, v rámci výzkumu Němcové (in Grecmanová, 2008, s. 52), že se klima na vesnických a městských školách liší. Klima na 13 městských školách bylo méně příznivé než na 11 vesnických školách.

Většina výzkumů sice porovnávala vesnické a městské školy, ale spíše v oblasti klimatu školy. Proto považujeme za přínosné provedení výzkumu v oblasti klimatu třídy.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

V praktické části navazujeme na část teoretickou samotným výzkumem klimatu třídy. Na úvod stanovujeme výzkumný problém a popisujeme výzkumný soubor. Poté se zabýváme výzkumnými otázkami a cíli výzkumu, které jsou pro nás stěžejní. Na ně navazujeme a zabýváme se výsledky výzkumu, jejich grafickému znázornění a samotnou interpretací.

4.1 Výzkumný problém

Tato práce se zabývá problematikou klimatu třídy. Konkrétněji možnou existencí rozdílů ve třídách 9. ročníků městských a vesnických základních škol, v oblastech klimatu třídy zkoumané dotazníkem K-L-I-T.

Proto si v úvodu stanovujeme výzkumný problém, zda existuje rozdíl mezi klimatem tříd 9. ročníků městských a vesnických základních škol v daných oblastech vybraného dotazníku.

4.2 Výzkumné soubory

Výzkumné soubory jsme vybrali pomocí záměrného výběru, který popisuje Chráska (2007, s.22) jako výběr jistého prvku, o kterém nerozhoduje náhoda, ale buď úsudek výzkumníka, nebo úsudek zkoumané osoby.

Klima třídy jsme zkoumali na druhém stupni základních škol, konkrétněji v 9. Ročnících na dvou městských a dvou vesnických základních školách, které byly vybrány především podle lokace. Žáci 9. ročníků základních škol byli vybráni cíleně, především z důvodu rozumového vývoje. Máme za to, že žáci zmiňovaného ročníku již mají utvořeny své vlastní názory a postoje k dané zkoumané problematice. Druhým důvodem pro vybrání daného ročníku byla také náročnost formulace tvrzení, a tím i celá koncepce vybraného dotazníku. Ten je určen především žákům vyšších ročníků základní školy a také studentům středních škol.

Ředitelé škol byli osloveni e-mailem, po kterém následovalo osobní setkání a následné dohodnutí podrobností o realizaci výzkumu.

Celkový počet respondentů byl 152. Z toho 47 respondentů z vesnických základních škol a 105 respondentů z městských základních škol. Nepoměr respondentů byl z důvodu

odlišnosti ve velikosti škol. Zatímco městské základní školy disponují třemi třídami v ročníku, vesnické základní školy pouze jednou třídou v ročníku.

4.3 Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je zjistit, zda existuje rozdíl mezi klimatem tříd 9. ročníků na vesnických a městských základních školách.

Dílčí cíle:

Cílem je zjistit, zda existují rozdíly v suportivním klimatu třídy u žáků devátých ročníků městských základních škol a žáků devátých ročníků základních škol vesnických.

Cílem je zjistit, zda existují rozdíly v motivaci k negativnímu školnímu výkonu u žáků devátých ročníků městských základních škol a žáků devátých ročníků vesnických základních škol.

Cílem je zjistit, zda existují rozdíly v úrovni sebeprosazení u žáků devátých ročníků městských základních škol a žáků devátých ročníků základních škol vesnických.

4.4 Výzkumné otázky

Před výzkumem jsme si také stanovili výzkumné otázky, které vycházejí z výše uvedených cílů.

Existuje rozdíl mezi klimatem tříd 9. ročníků na vesnických a městských základních školách?

Existuje rozdíl v suportivním klimatu třídy v 9. ročnících městských a vesnických základních škol?

Existuje rozdíl v motivaci k negativnímu školnímu výkonu v 9. ročnících městských a vesnických základních škol?

Existuje rozdíl v míře sebeprosazení u žáků 9. ročníků na městských a vesnických základních školách?

4.5 Metoda sběru dat

Metodu sběru dat, kterou jsme využili pro výzkum je dotazník. Je to výzkumná metoda, která bývá při výzkumu klimatu třídy i jiných pedagogických výzkumech velmi často využívána.

Gavora (2000, s. 99) vymezuje dotazník jako způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí.

Samotný dotazník je soustava předem připravených a pečlivě formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně (Chráška, 2007, s. 163)

V rámci výzkumu jsme využili anonymní dotazník K-L-I-T, který je určen především žákům vyšších ročníků základní školy a také studentům středních škol. Disponuje celkem 27 výroky, na které žák odpovídá tím, že zakroužkuje tu číselnou hodnotu, která odpovídá jeho názoru na předložený výrok. Číselné hodnoty jsou: 4 – silně souhlasím, 3 – mírně souhlasím, 2 – mírně nesouhlasím, 1 – silně nesouhlasím. Dotazník se zaměřuje na tři oblasti klimatu třídy. První je oblast suportivní (podpůrné, kooperativní, SUPKT) klima: zde žáci popisují vztahy ke třídě a mezi spolužáky, míru kooperace a soudržnosti. Druhou oblastí je motivace k negativnímu školnímu výkonu (MOTNŠV), kde žák popisuje míru svého zájmu (nezájmu) o školu, tendenci nevynikat, vyhýbat se neúspěchům, nevěřit si. A poslední oblastí je sebeprosazení (SEPROS), která představuje tendenci k jisté individualizaci výkonu, ale i spoléhání na sebe, nižší míru kooperace, touhu vyniknout, jednat účinně apod. (Lašek, rok neuveden, s.2)

Vyhodnocení dotazníku K-L-I-T probíhá přepsáním označených (zakroužkovaných) čísel pod dotazník do příslušného řádku. Sečtením obdržíme hrubé skóre v daných oblastech, které porovnáváme se stenovými normami. Stenové normy představují nenáhodné, statisticky významné rozdíly mezi jednotlivými žáky (třídami). (Lašek, rok neuveden, s. 2)

Oslovené základní školy byly dopředu seznámeny s průběhem, metodou i cílem výzkumu. Dotazníky byly osobně předány školám i s instrukcemi pro vyplňování. V některých školách nám bylo umožněno dotazníky osobně zadávat. Do vyplňování jsme žákům nezasahovali. V úvodu jsme pouze upozornili na nevynechávání položek. Žákům bylo také vysvětleno, proč dotazník vyplňují, jaké oblasti se týká a jak jej vyplnit.

Díky osobnímu předání tištěných dotazníků jsme dosáhli 100% návratnosti.

4.6 Metoda zpracování dat

Důležité pro náš výzkum bylo navázání kontaktu s vedením škol. Ne každá škola je ochotná a vstřícná studentům (výzkumníkům). Abychom měli odůvodnění pro potřebnost, nabídli jsme školám, že jim zcela anonymně poskytneme zpětnou vazbu. Zpracováním zprávy o výsledcích tříd, které mohou využít jak třídní učitelé, tak i metodici prevence.

Jelikož byly školy dopředu seznámeny s dotazníkem, vyhodnocení pro školy probíhalo pomocí výpočtu hrubého skóre a porovnáváním se stenovými normami, jak uvádí Lašek. Zprávu jakožto anonymní ukázkou příkládáme v příloze.

Výsledky výzkumu nebudou zpracovávány pomocí stenových norem, ale pro větší přehlednost a možnosti grafického znázornění případných rozdílů budou zpracovány a následně i interpretovány pomocí grafů a tabulek v následující kapitole.

Jelikož je dotazník rozdělen do tří oblastí, budeme zkoumat a v další kapitole vyhodnocovat každou oblast zvlášť.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Jak jsme již v předchozí kapitole zmiňovali, výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 152 respondentů z devátých ročníků základních škol. Z toho 47 respondentů z vesnické základní školy a 105 respondentů ze základní školy městské. Z důvodu nepoměru respondentů z vesnických a městských základních škol, **jsou data znázorněna jak v grafech, které vykazují relativní četnosti (vyjádření odpovědí procenty), tak následně v tabulkách, kde jsou uvedeny relativní absolutní četnosti (počet žáků, kteří odpovídali na danou položku).**

5.1 Grafické znázornění výsledků výzkumu

Jelikož je dotazník rozdělen do tří oblastí, budeme vyhodnocovat a znázorňovat každou oblast zvlášť.

Otázky jsou rozděleny:

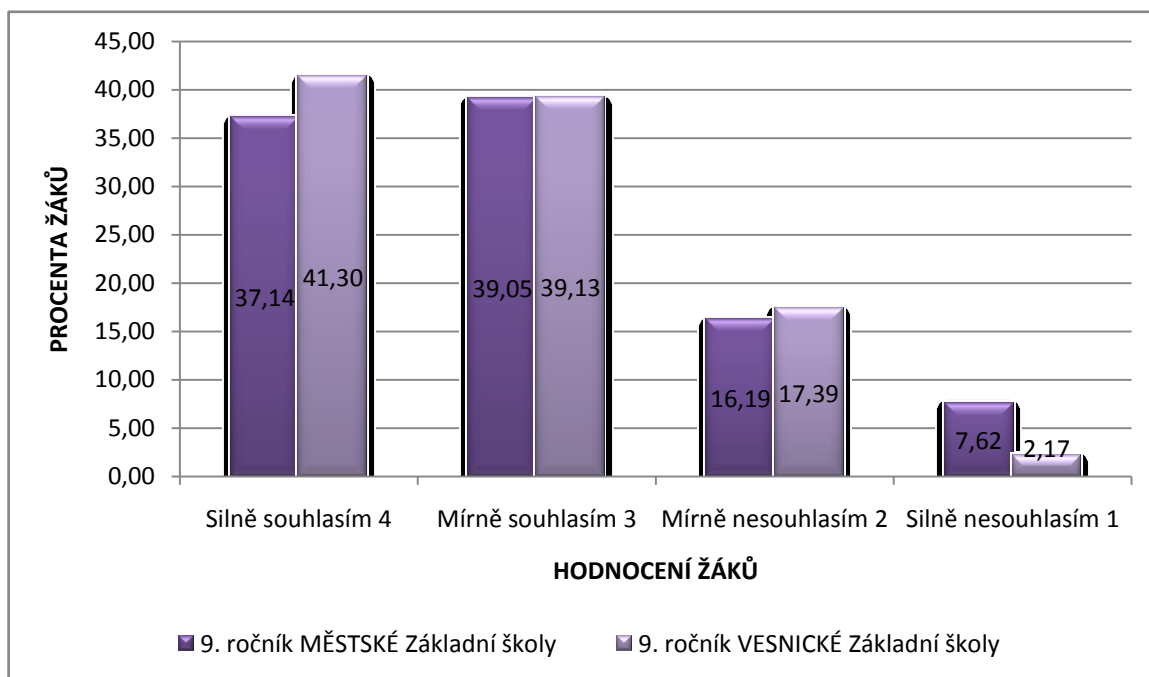
Supportivní klima: otázky č. 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 21, 23, 25, 26, 27.

Motivace k negativnímu školnímu výkonu: otázky č. 2, 5, 8, 11, 14, 20, 22, 24.

Oblast sebeprosazení: otázky č. 3, 6, 9, 12, 15, 18.

5.1.1 Oblast suportivní klima třídy

Tvrzení č. 1 – V naší třídě mám několik důvěrných přátel.

Graf 1: Tvrzení č. 1 – Oblast suportivní klima třídy

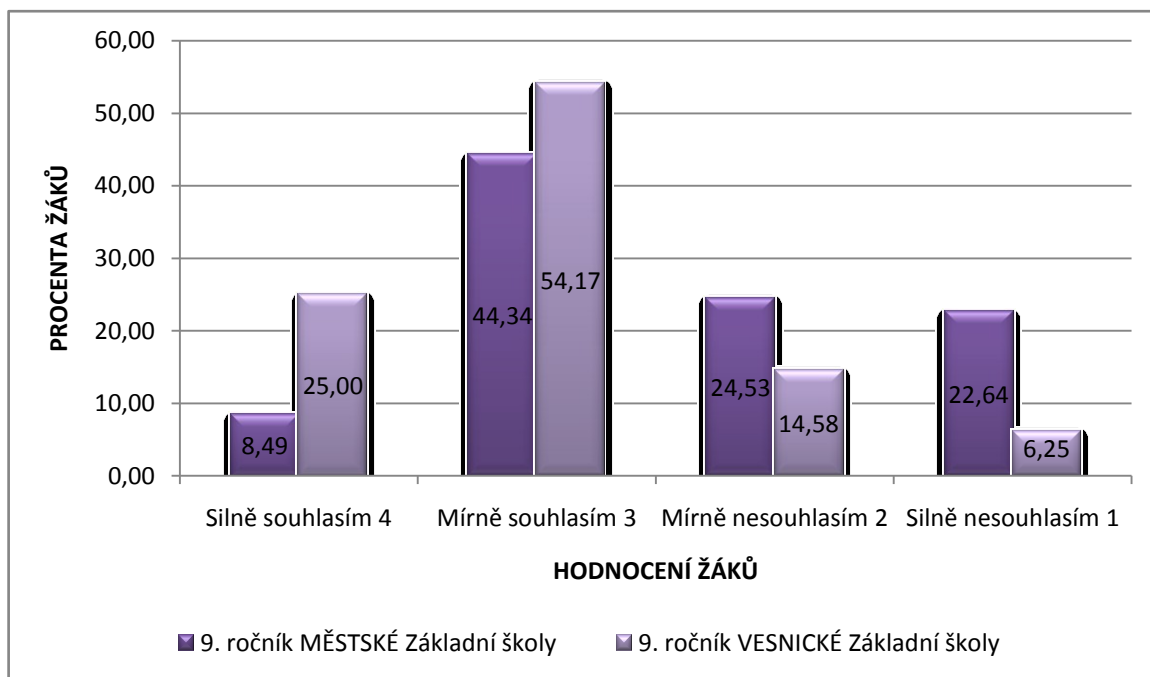
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	39	37,14%	19	41,30%
Mírně souhlasím 3	41	39,05%	18	39,13%
Mírně nesouhlasím 2	17	16,19%	8	17,39%
Silně nesouhlasím 1	8	7,62%	1	2,17%

Tabulka 1: Tvrzení č. 1 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že žáci 9. ročníků základních škol městských v 76,19% (80 žáků) i vesnických v 80,43% (37) **silně nebo mírně souhlasí** s tvrzením č.1 z oblasti suportivity. Což znamená, že převážná většina respondentů má ve třídě důvěrné přátele. **V tomto tvrzení neshledáváme výrazný rozdíl v odpovědích žáků vesnických a městských škol.**

Tvrzení č. 4 – Když jsem v nesnázích, vím, že mi třída pomůže.

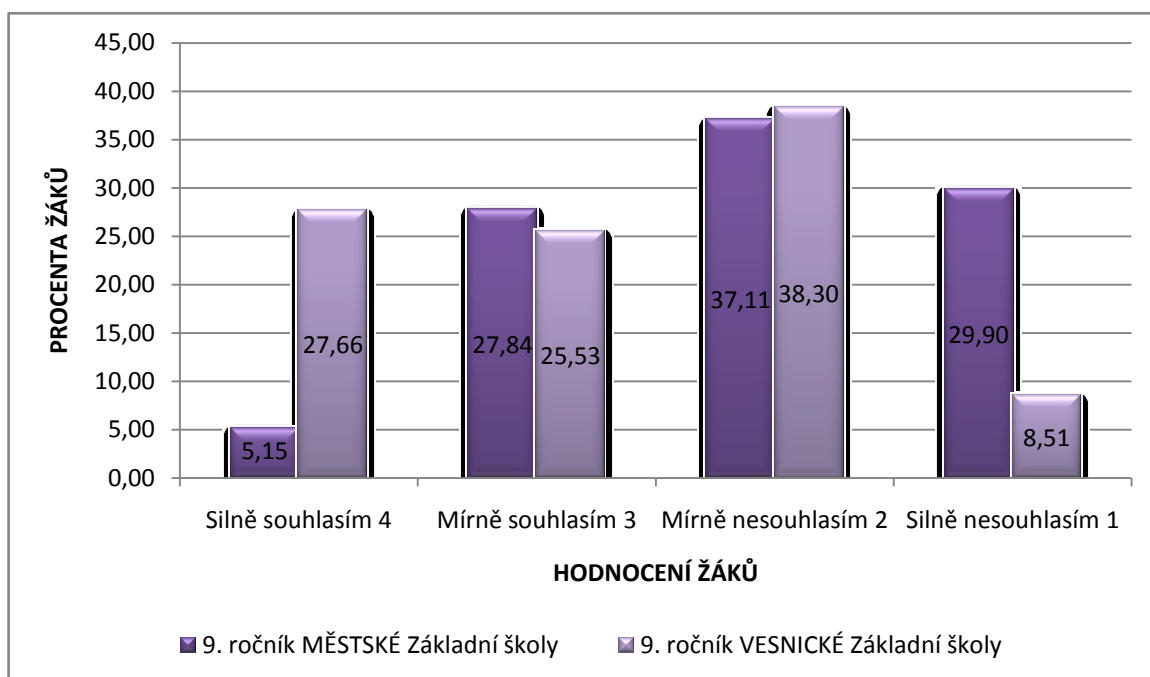
Graf 2: Tvrzení č. 4 – Oblast suportivní klima třídy

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	9	8,49%	12	25,00%
Mírně souhlasím 3	47	44,34%	26	54,17%
Mírně nesouhlasím 2	26	24,53%	7	14,58%
Silně nesouhlasím 1	24	22,64%	3	6,25%

Tabulka 2: Tvrzení č. 4 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že **téměř polovina** žáků 9. ročníků základních škol městských i vesnických s daným tvrzením **spíše souhlasí**. Ze škol městských ve 44,34% (47 žáků) a z vesnických škol v 54,17% (26). Zde můžeme zaznamenat menší rozdíl v odpovědi silně souhlasím, kdy v městských školách odpovídali respondenti v 8,49% (9), ale ve vesnických v 25,00% (12). **Rozdíl je i v odpovědích mírně, až silně nesouhlasím**, kdy v městských školách takto odpovídalo 47,17% (50), zatímco ve vesnici 20,83% (10). **Můžeme tedy konstatovat, že žáci ve vesnických základních školách pocítují větší pomoc od třídy, pokud jsou v nesnázích, než žáci škol městských.**

Tvrzení č. 7 – V naší třídě se dovede většina žáků radovat ze školního úspěchu jednoho z nás.

Graf 3: Tvrzení č. 7 – Oblast suportivní klima třídy

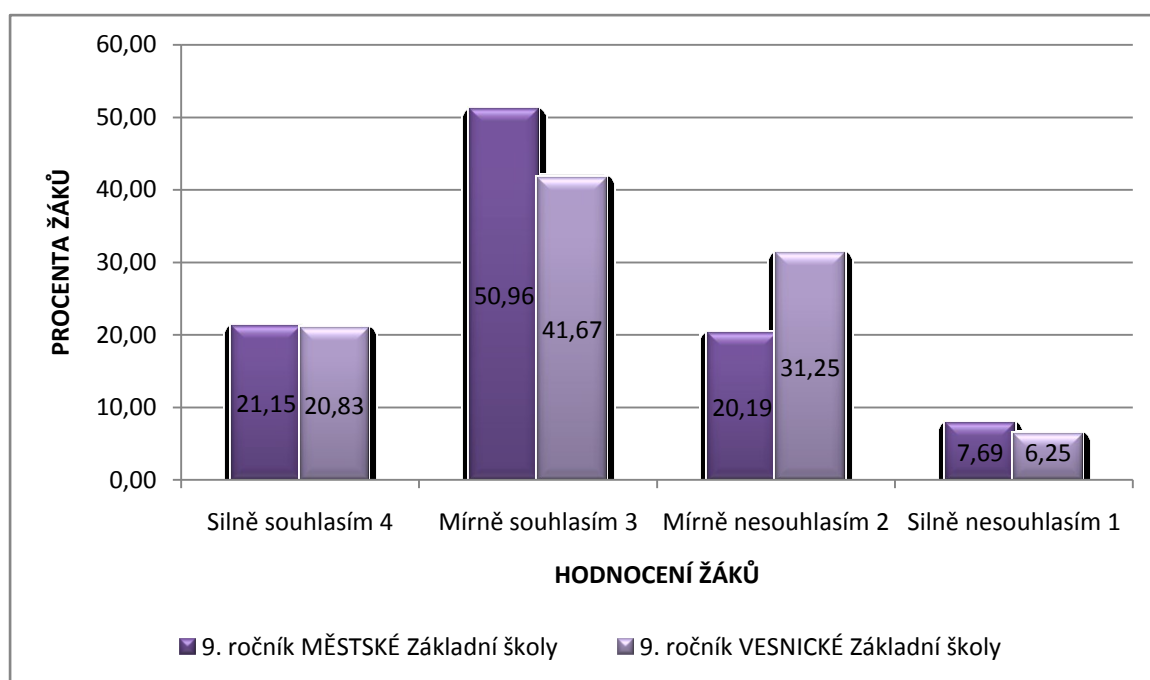
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	5	5,15%	13	27,66%
Mírně souhlasím 3	27	27,84%	12	25,53%
Mírně nesouhlasím 2	36	37,11%	18	38,30%
Silně nesouhlasím 1	29	29,90%	4	8,51%

Tabulka 3: Tvrzení č. 7 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že **nejvíce žáků mírně nesouhlasí** s tvrzením, že se třída dokáže radovat z úspěchu jednoho z nich. V městských školách v 37,11% (36 žáků) a ve vesnických v 38,30% (18). Respondenti hodnotí podobně také odpovědi mírně souhlasím, kdy v městských školách odpovídá takto 27,84% (27) a na vesnických školách v 25,53% (12). **Velký rozdíl se poté objevuje u odpovědi silně souhlasím a také silně nesouhlasím.** Žáci z vesnické školy hodnotí více pozitivně a to tak, že silně souhlasí v 27,66% (13) a silně nesouhlasí v 8,51% (4), zatímco žáci škol městských hodnotí a silně souhlasí v 5,15%, zatímco silně nesouhlasí v 29,90% (29). Můžeme tedy konstatovat, že

žáci obou škol ve více jak polovině zastávají názoru mírně souhlasím až mírně nesouhlasím s tím, že se dovede většina žáků radovat ze školního úspěchu jednoho z nich. **Liší se ovšem názory a počty žáků, kteří silně souhlasí, ale také silně nesouhlasí. Zatímco na vesnických školách žáci více souhlasí, žáci z městských škol více nesouhlasí. Žáci vesnických škol tedy vykazují pozitivnější odpovědi na dané tvrzení.**

Tvrzení č. 10 – Záleží mi na tom, aby ostatní ve třídě měli o mně co nejlepší mínění.

Graf 4: Tvrzení č. 10 – Oblast suportivní klima třídy

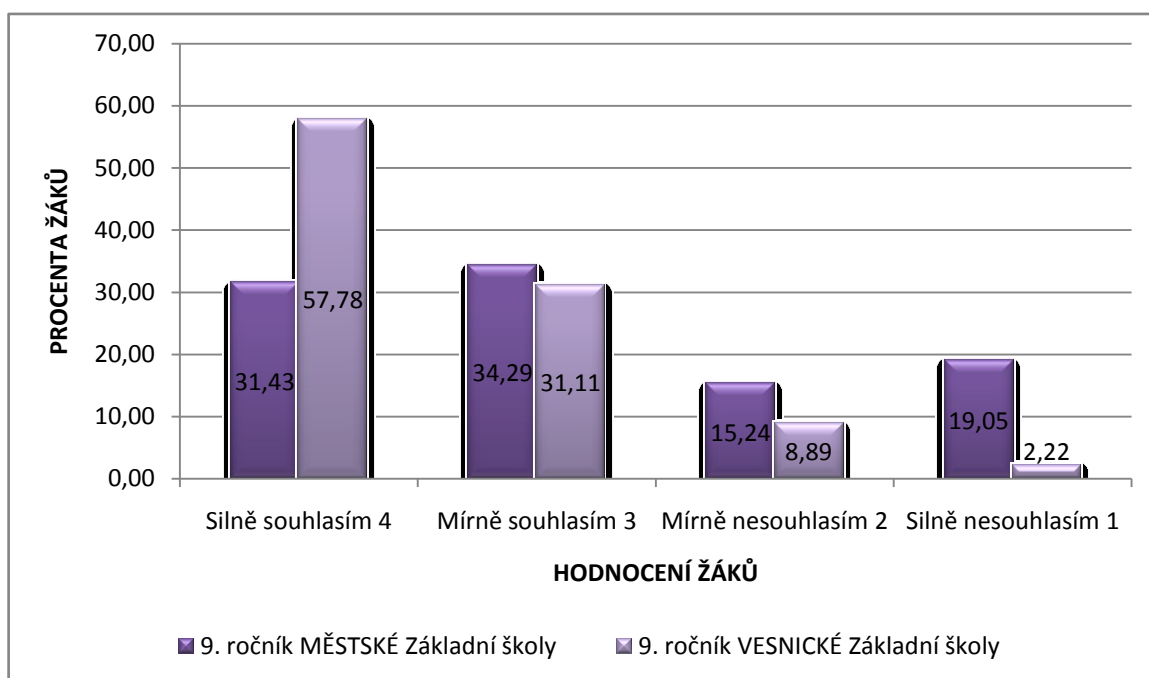
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	22	21,15%	10	20,83%
Mírně souhlasím 3	53	50,96%	20	41,67%
Mírně nesouhlasím 2	21	20,19%	15	31,25%
Silně nesouhlasím 1	8	7,69%	3	6,25%

Tabulka 4: Tvrzení č. 10 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že se zde setkáváme s nejpočetnější odpovědí mírně souhlasím. U základních škol městských v 50,96% (53 žáků), tak u vesnických škol v 41,67% (20).

U této otázky se nijak výrazně neliší hodnocení žáků vesnických a městských škol. Silně souhlasí s tvrzením žáci z městských škol 21,15% (22), u vesnických škol 20,83% (10). Mírně až silně nesouhlasí žáci ze škol městských 27,88% (29) i vesnických 37,5% (18). **Z toho vyvozujeme, že žáci ze škol vesnických i městských hodnotí toto tvrzení velmi podobně. Žákům z města o trochu více záleží na tom, co si o nich myslí spolužáci, ale můžeme konstatovat, že ve více jak polovině se shodují v obou typech škol, že jim záleží na tom, co si o nich myslí ostatní ve třídě.**

Tvrzení č. 13 – S většinou třídy je příjemné se sejt i mimo školu na společné akci.

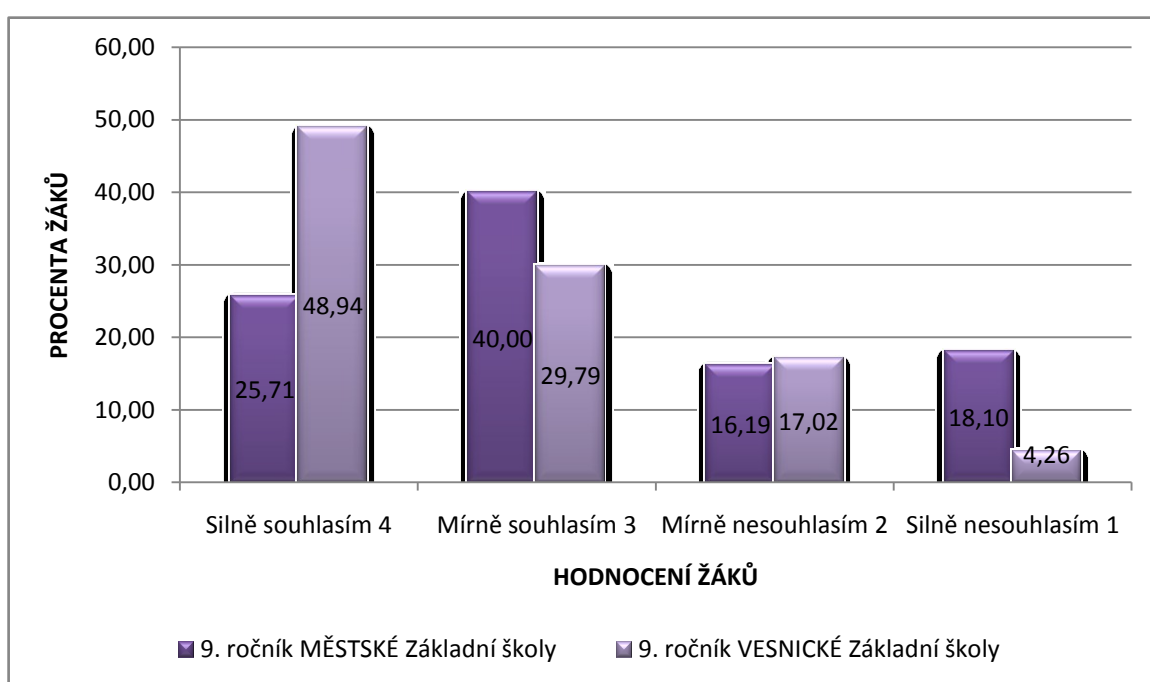
Graf 5: Tvrzení č. 13 – Oblast suportivní klima třídy

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	33	31,43%	26	57,78%
Mírně souhlasím 3	36	34,29%	14	31,11%
Mírně nesouhlasím 2	16	15,24%	4	8,89%
Silně nesouhlasím 1	20	19,05%	1	2,22%

Tabulka 5: Tvrzení č. 13 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že více jak polovina odpovědí od obou skupin respondentů se pohybuje v kladném hodnocení. Tedy v hodnocení silně nebo mírně souhlasím. U žáků vesnických škol je to 88,89% (40 žáků), v městských školách je to 65,72% (69). Rozdíl zde nastává u odpovědi silně nesouhlasím, když žáci z městských škol nesouhlasí v 19,05% (20), zatímco žáci z vesnických škol v 2,22% (1). **Z toho vyplývá, že žáci z vesnických škol hodnotí pozitivněji setkávání se spolužáky i mimo školu.**

Tvrzení č. 16 – V naší třídě se dovedeme při písemce či zkoušení vzájemně povzbuzovat, fandit si.

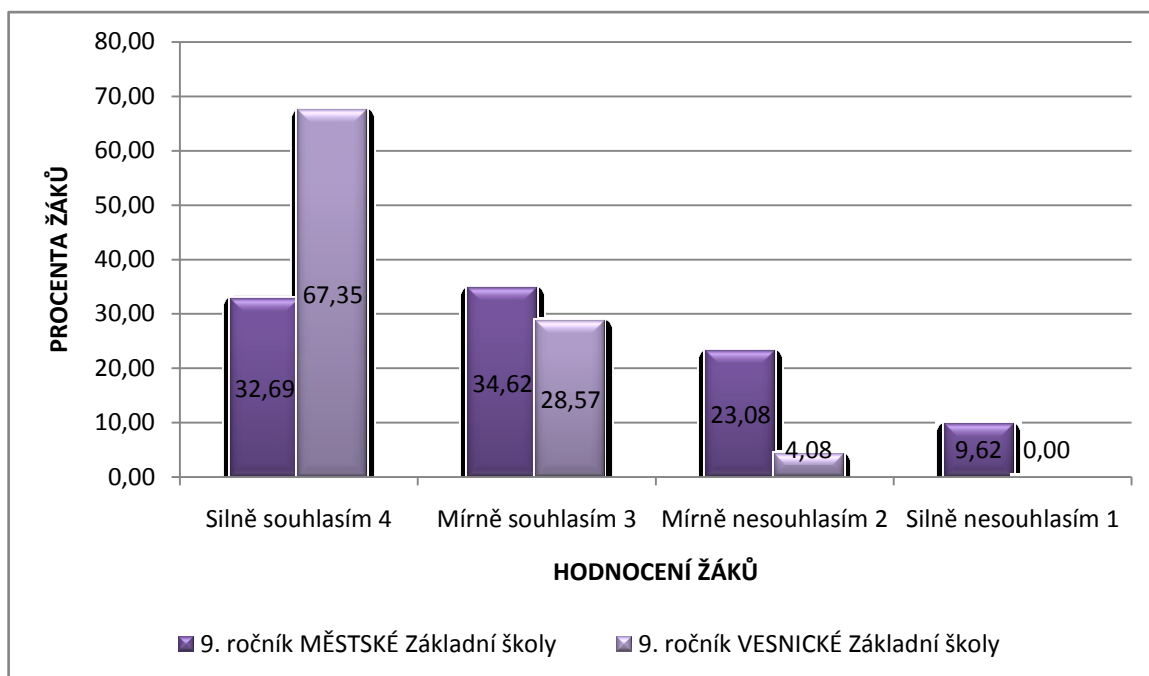
Graf 6: Tvrzení č. 16 – Oblast suportivní klima třídy

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	27	25,71%	23	48,94%
Mírně souhlasím 3	42	40,00%	14	29,79%
Mírně nesouhlasím 2	17	16,19%	8	17,02%
Silně nesouhlasím 1	19	18,10%	2	4,26%

Tabulka 6: Tvrzení č. 16 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá hodnocení daného tvrzení více pozitivní než negativní. Rozdíly zde ale najdeme. S tvrzením č. 16 silně souhlasilo 25,71% (27 žáků) ze škol městských, ze základních škol vesnických 48,94% (23). Mírně souhlasilo v městských školách 40% (42), zatímco u vesnických škol 29,79% (14). Také v odpovědi silně nesouhlasím najdeme rozdíl. V městských školách odpovědělo takto 18,10% (19), ve vesnických školách pouze 4,26% (2). **Z toho vyplývá, že ve vesnických i městských školách se žáci ve většině dovedou povzbudit a fandit si při zkoušení nebo písemce. Ovšem ve vesnických školách to hodnotí pozitivněji.**

Tvrzení č. 19 –Cítím, že do této třídy patřím.

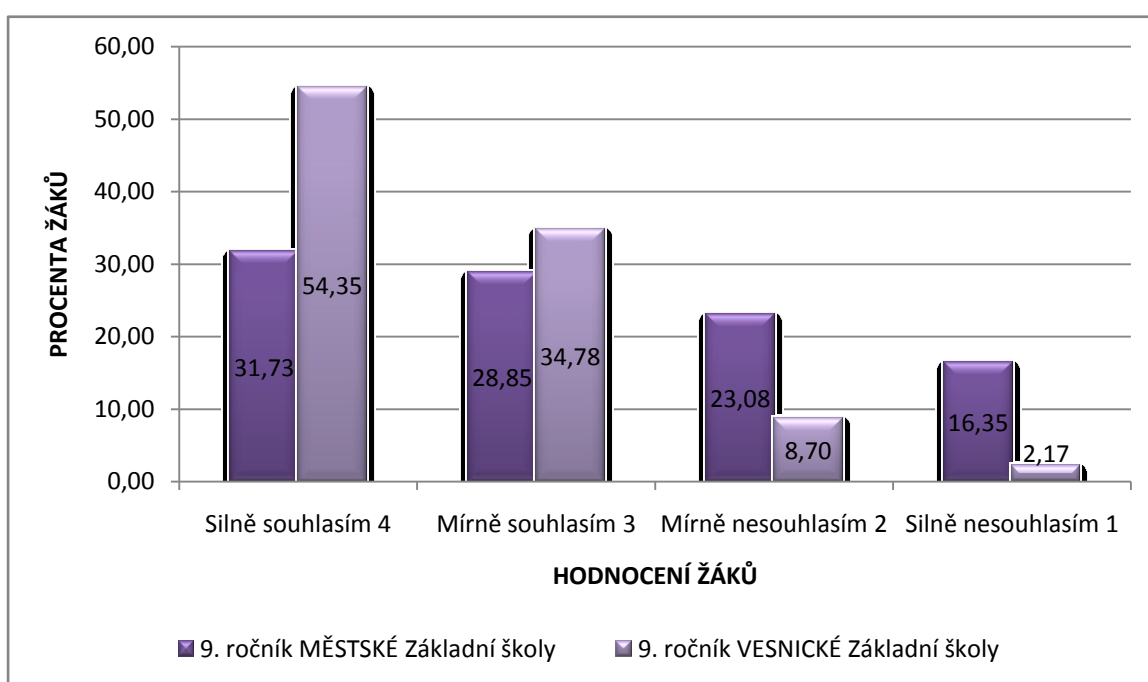
Graf 7: Tvrzení č. 19 – Oblast suportivní klima třídy

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	34	32,69%	33	67,35%
Mírně souhlasím 3	36	34,62%	14	28,57%
Mírně nesouhlasím 2	24	23,08%	2	4,08%
Silně nesouhlasím 1	10	9,62%	0	0,00%

Tabulka 7: Tvrzení č. 19 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že žáci vesnických škol odpovídají na tvrzení č. 19 více kladněji. Silně souhlasí v 67,35% (33 žáků) a mírně souhlasí v 28,57% (14), oproti hodnocení žáků ze škol městských, kteří silně souhlasí v 32,69% (34) a mírně souhlasí v 34,62% (36). Rozdíl proto nalézáme i v odpovědích mírně nesouhlasím a silně nesouhlasím. Zatímco na vesnických školách se setkáváme pouze s odpovědí mírně nesouhlasím, a to v 4,08% (2), ve městě s tvrzením mírně nesouhlasí 23,08% (24) a silně nesouhlasí 9,62% (10). **Závěrem můžeme konstatovat, že žáci vesnických škol více cítí, že do svěřitdy patří.**

Tvrzení č. 21 – V naší třídě je mnohem lepší parta, než v jiných třídách na naší škole.

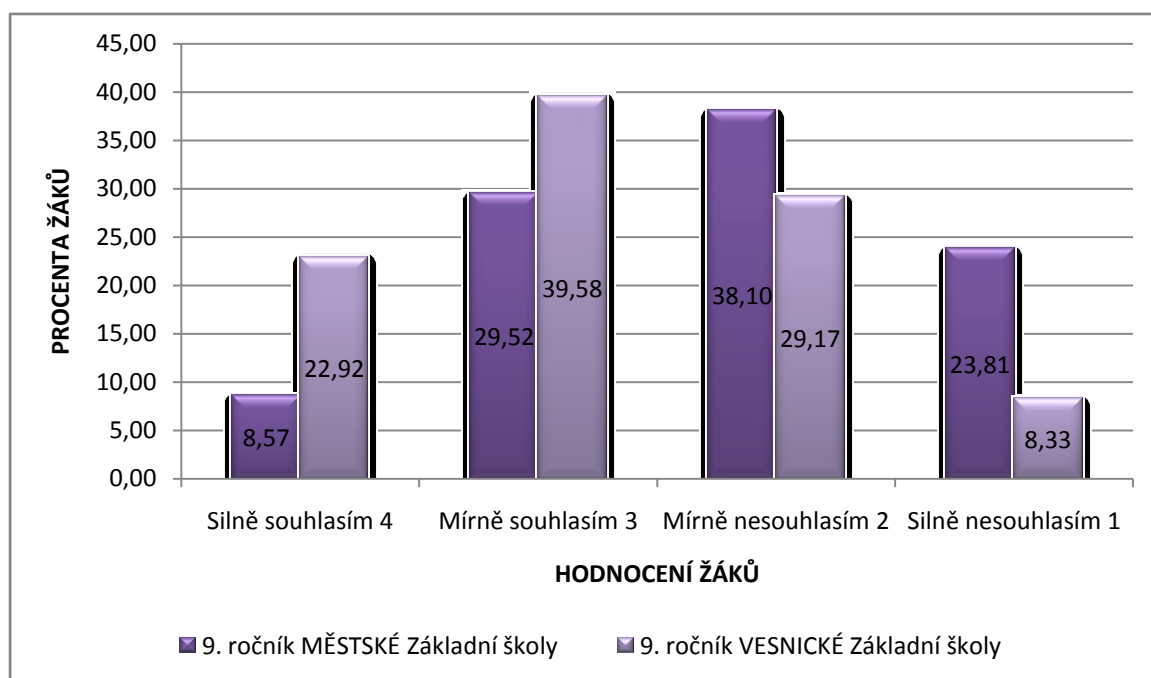
Graf 8: Tvrzení č. 21– Oblastsuportivní klima třídy

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasí 4	33	31,73%	25	54,35%
Mírně souhlasím 3	30	28,85%	16	34,78%
Mírně nesouhlasím 2	24	23,08%	4	8,70%
Silně nesouhlasím 1	17	16,35%	1	2,17%

Tabulka 8: Tvrzení č. 21 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že se hodnocení tvrzení č. 21 opět pohybuje více v pozitivních odpovědích. Žáci vesnických škol hodnotí tvrzení silně souhlasím v 54,35% (25 žáků), zatímco žáci v městských školách v 31,73% (33). Mírně souhlasí žáci vesnických škol v 34,78% (16), žáci městských škol v 28,85% (30). Žáci vesnických škol mírně až silně nesouhlasí v 10,87% (5), ale žáci městských škol mírně až silně nesouhlasí v 39,43% (41). **Můžeme tedy říci, že žáci z vesnických základních škol vnímají svojí třídu, partu lépe a jsou ve většině toho názoru, že je jejich třídní parta lepší, než jsou party ostatních tříd v jejich škole.**

Tvrzení č. 23 – Úkoly zadané celé třídě umíme dohromady řešit, máme dobrý systém.

Graf 9: Tvrzení č. 23 – Oblast suportivní klima třídy

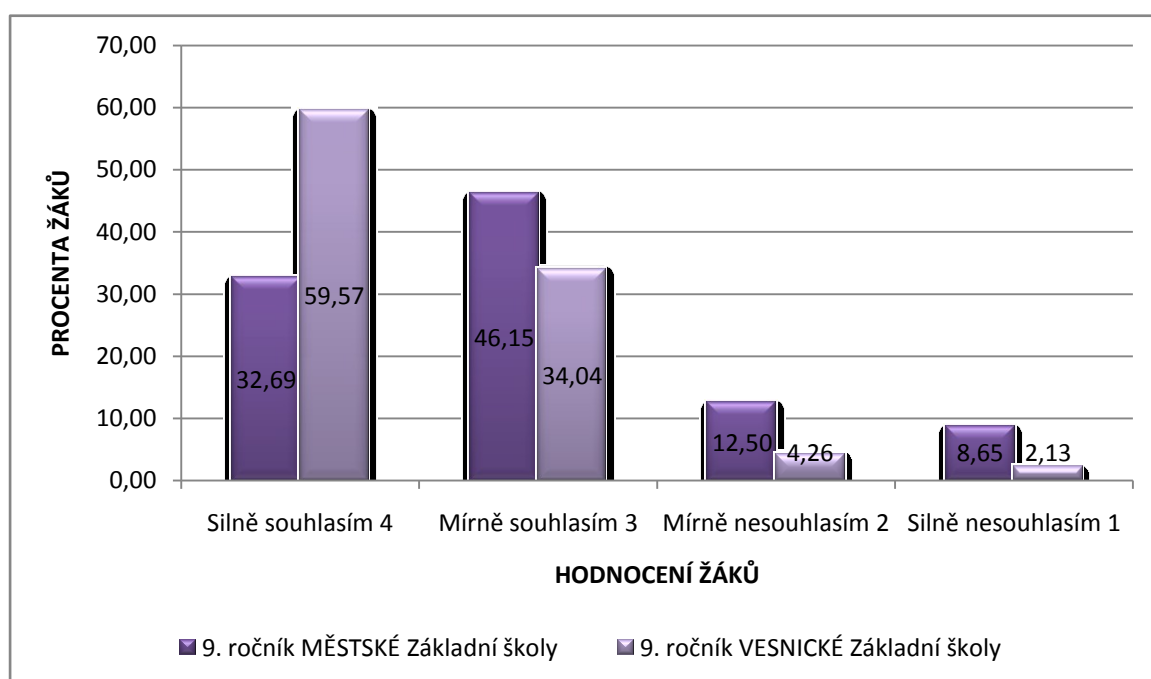
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	9	8,57%	11	22,92%
Mírně souhlasím 3	31	29,52%	19	39,58%
Mírně nesouhlasím 2	40	38,10%	14	29,17%
Silně nesouhlasím 1	25	23,81%	4	8,33%

Tabulka 9: Tvrzení č. 23 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že většina žáků z obou skupin respondentů hodnotí mírně souhlasím nebo mírně nesouhlasím. Významný rozdíl nastává u hodnocení silně souhlasím a silně nesouhlasím. Zatímco u vesnických škol silně souhlasí 22,92% (11 žáků), u škol městských 8,57% (9). U silně nesouhlasím nalezneme více odpovědí u městských škol, kde takto odpovídalo 23,81% (25), u vesnických tomu bylo jen 8,33% (4). **I zde konstatujeme, že žáci vesnických škol hodnotí pozitivněji skupinovou práci, oproti žákům městských škol.**

Tvrzení č. 25 – V naší třídě se cítím spokojen, vím, že mě třída „bere“

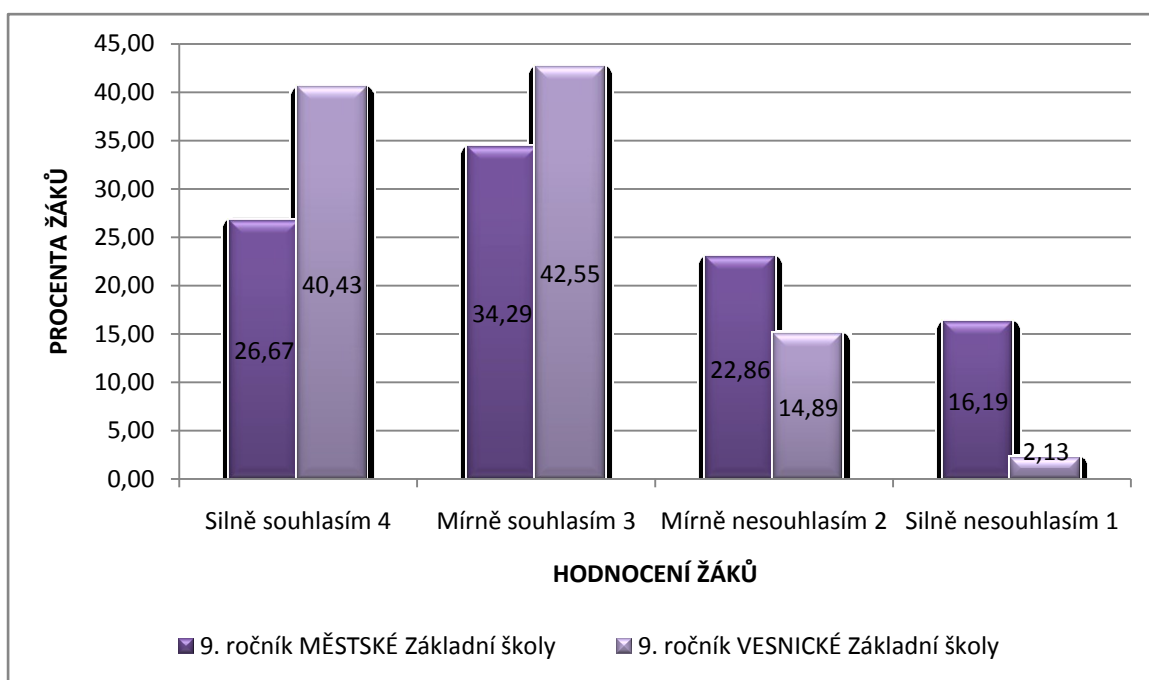
Graf 10: Tvrzení č. 25 – Oblast suportivní klima třídy

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	34	32,69%	28	59,57%
Mírně souhlasím 3	48	46,15%	16	34,04%
Mírně nesouhlasím 2	13	12,50%	2	4,26%
Silně nesouhlasím 1	9	8,65%	1	2,13%

Tabulka 10: Tvrzení č. 25 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že žáci hodnotí tvrzení č. 25 spíše kladněji, to znamená, že se odpovědi pohybují spíše v rozmezí silně souhlasím nebo mírně souhlasím. U žáků z vesnických škol se při součtu daných odpovědí pohybujeme až na 93,97% (44 žáků). U městských škol je to o trochu méně, ale pořád je to více jak polovina 78,84% (82). Rozdíl je poté viditelnější u hodnocení mírně a silně nesouhlasím. U vesnických škol mírně nesouhlasí s daným tvrzením 4,26% (2) a silně nesouhlasí 2,13% (1), u městských škol je to více. Zde mírně nesouhlasí 12,50% (13) a silně nesouhlasí 8,65% (9). **Můžeme tedy říci, že zde je viditelný menší rozdíl a to v hodnocení mírně a silně nesouhlasím. Žáci vesnických základních škol se cítí ve třídě spokojenější, cítí, že je jejich třída „bere“.**

Tvrzení č. 26 – Když jde o nějakou důležitou věc, většina lidí v naší třídě se dovede sjednotit.

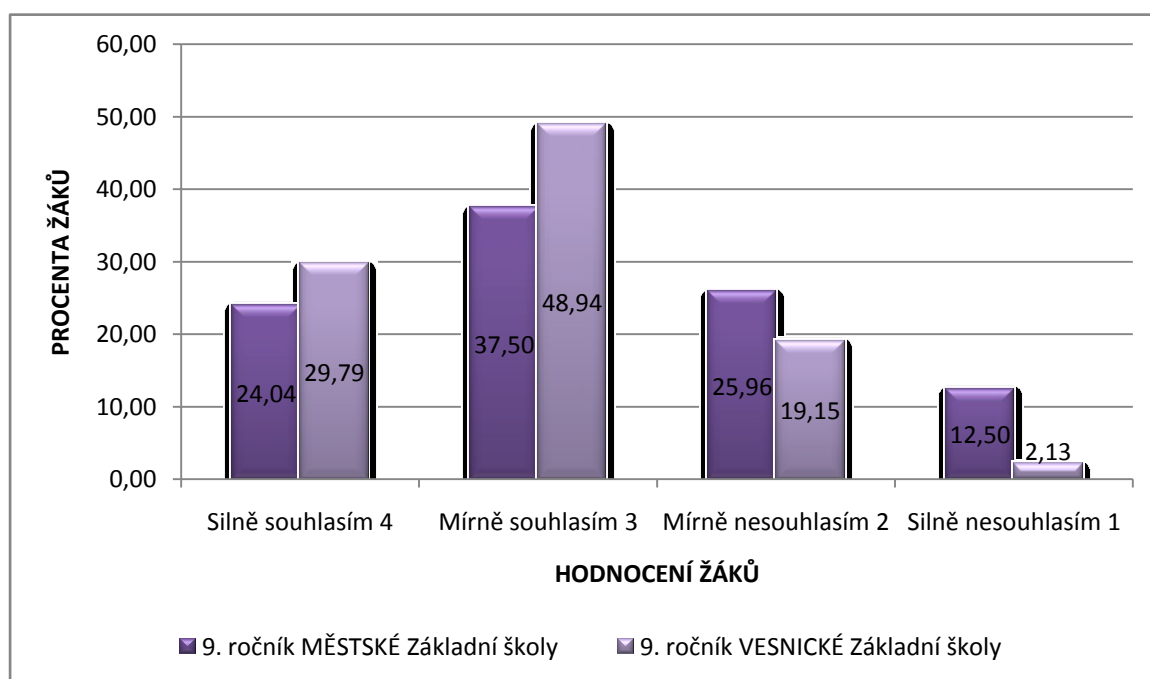
Graf 11: Tvrzení č. 26 – Oblast suportivní klima třídy

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	28	26,67%	19	40,43%
Mírně souhlasím 3	36	34,29%	20	42,55%
Mírně nesouhlasím 2	24	22,86%	7	14,89%
Silně nesouhlasím 1	17	16,19%	1	2,13%

Tabulka 11: Tvrzení č. 26 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá, že žáci vesnických škol více souhlasí s tvrzením, že když jde o nějakou důležitou věc, většina lidí ve třídě se dovede sjednotit. Žáci vesnických škol silně souhlasí v 40,43% (19 žáků), mírně souhlasí v 42,55% (20). U žáků městských škol je to o trochu méně. Silně souhlasí v 26,67% (28) a mírně souhlasí v 34,29% (36). Žáci vesnických škol mírně nebo silně nesouhlasí v 17,2% (8), u městských škol je to více a to 39,05% (41). Z grafu vyplývá, že žáci na vesnických školách pocítují větší sjednocení ve třídách.

Tvrzení č. 27 – V naší třídě si při učení vzájemně pomáháme

Graf 12: Tvrzení č. 27 – Oblast suportivní klima třídy

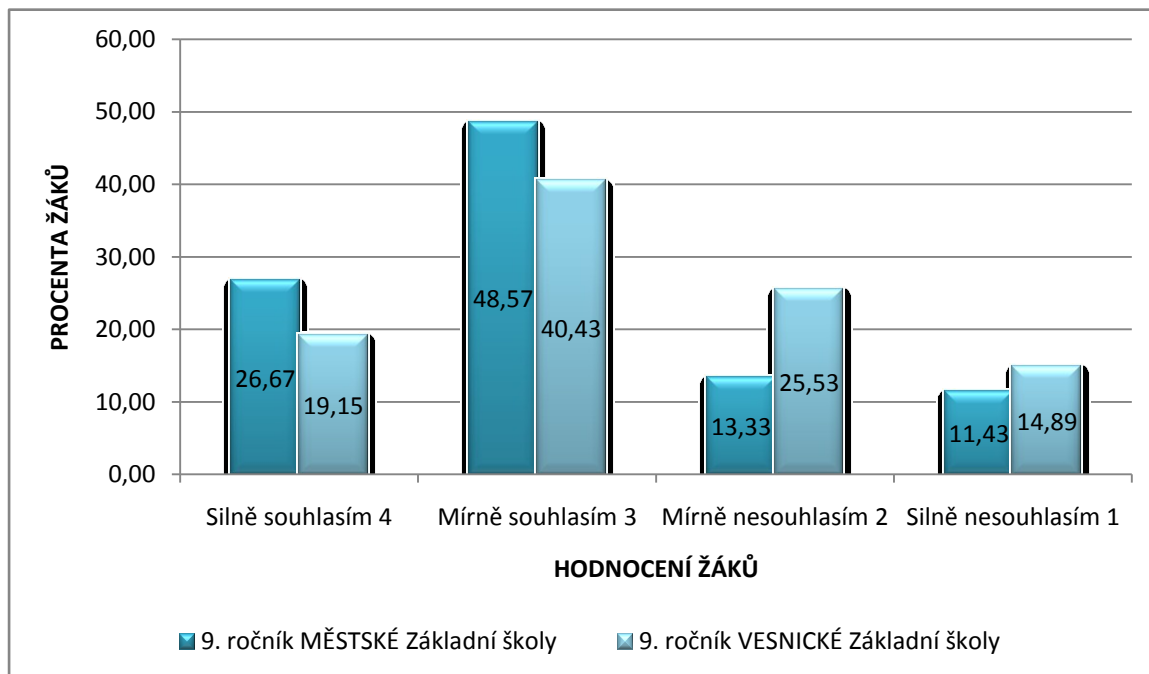
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	25	24,04%	14	29,79%
Mírně souhlasím 3	39	37,50%	23	48,94%
Mírně nesouhlasím 2	27	25,96%	9	19,15%
Silně nesouhlasím 1	13	12,50%	1	2,13%

Tabulka 12: Tvrzení č. 27 – Oblast suportivní klima třídy

Z výzkumu vyplývá hodnocení žáků vesnických škol, že s daným tvrzením silně souhlasí v 29,79% (14 žáků) a mírně souhlasí v 48,94% (23). Žáci městských škol silně souhlasí v 24,04% (25) a mírně souhlasí v 37,50% (39). Menší rozdíl je patrný u odpovědí mírně nebo silně nesouhlasím. Zatímco žáci vesnických škol mírně nesouhlasí v 19,15% (9) a silně nesouhlasí 19,15% (1), u městských mírně nesouhlasí 25,96% (27) a silně nesouhlasí 12,50% (13). **Můžeme konstatovat, že žáci vesnických škol vnímají ve své třídě větší podporu při učení, vzájemnou podporu.**

5.1.2 Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tvrzení č. 2 – Mohl bych mít ve škole lepší výsledky, ale jen těžko se donutím k pravidelné práci.

Graf 13: Tvrzení č. 2 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

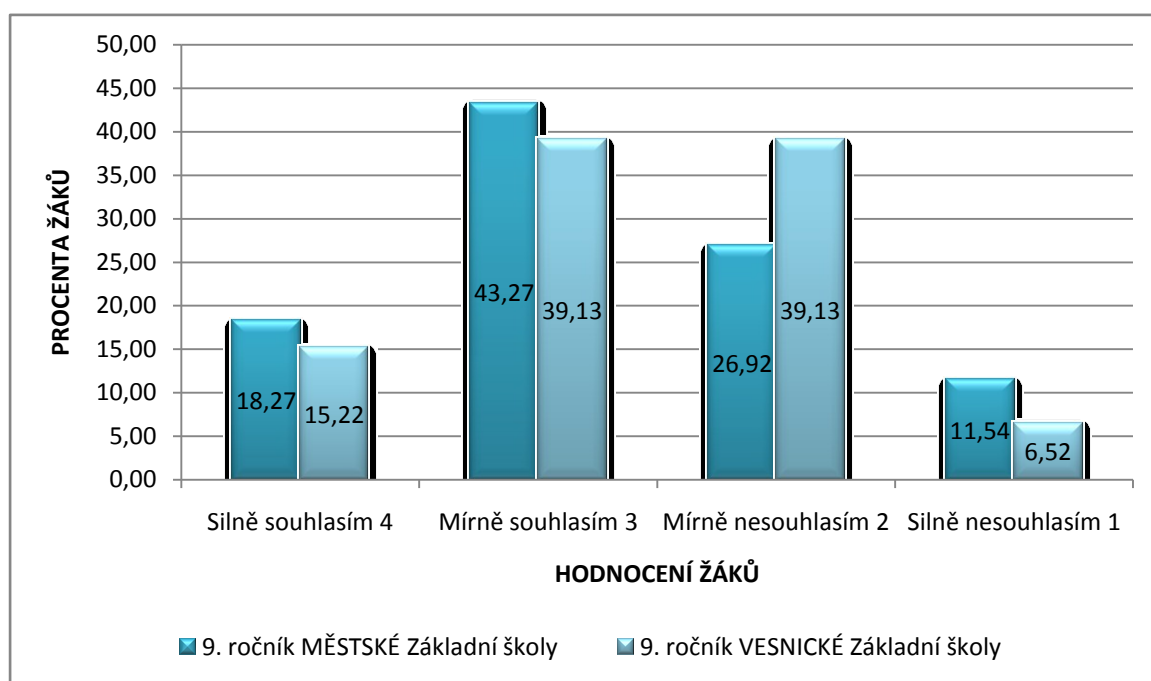
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	28	26,67%	9	19,15%
Mírně souhlasím 3	51	48,57%	19	40,43%
Mírně nesouhlasím 2	14	13,33%	12	25,53%
Silně nesouhlasím 1	12	11,43%	7	14,89%

Tabulka 13: Tvrzení č. 2 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z výzkumu vyplývá, že nejvíce žáci odpovídali mírně souhlasím. A to konkrétně u základních škol městských v 48,57% (51 žáků) a vesnických 40,43% (19). Silně s tímto tvrzením souhlasí v městských školách 26,67% (28), ve vesnických školách 19,15% (9). Mírně nesouhlasí žáci městských škol v 13,33% (14) a silně nesouhlasí v 11,43% (12). Z

žáků vesnických tříd mírně nesouhlasí s daným tvrzením 25,53% (12) a silně nesouhlasí 14,89% (7). **Z toho vyvozujeme, že žáci vesnických škol více nesouhlasí s tvrzením: „Mohli bych mít ve škole lepší výsledky, ale jen těžko se donutím k pravidelné práci.“**

Tvrzení č. 5 – Nejlepší ve škole je na sebe příliš neupozorňovat, být spíše v průměru

Graf 14: Tvrzení č. 5 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

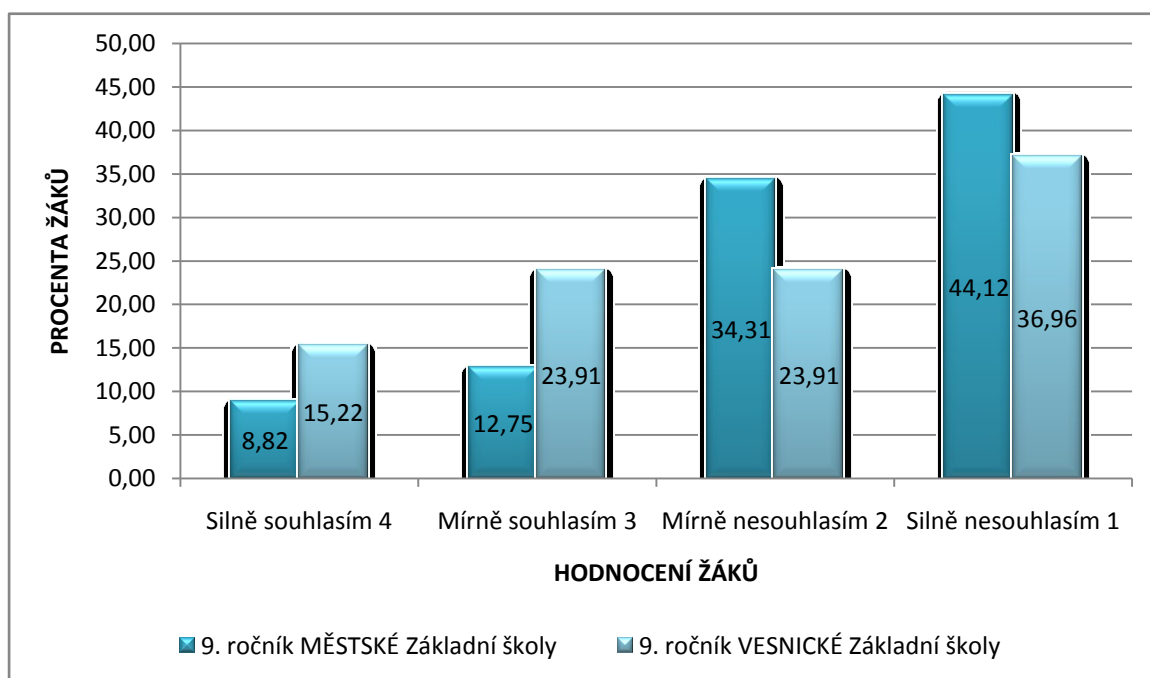
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	19	18,27%	7	15,22%
Mírně souhlasím 3	45	43,27%	18	39,13%
Mírně nesouhlasím 2	28	26,92%	18	39,13%
Silně nesouhlasím 1	12	11,54%	3	6,52%

Tabulka 14: Tvrzení č. 5 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z výzkumu vyplývá podobnost v odpovědích žáků vesnických a městských škol na dané tvrzení, avšak žáci městských škol vykazují pozitivnější odpovědi, což značí, že s tvrzením více souhlasí. U toho tvrzení žák vyjadřuje, jestli si myslí, že je dobré být

středem zájmu a pozornosti, a nebo zda je lepší splynout s davem a být průměrný. U odpovědi silně souhlasím se setkáváme s velmi podobným procentem odpovědí. Z vesnických škol silně souhlasí 15,22% (7 žáků), u městských 8,82% (9). Mírně souhlasí s tvrzením z vesnických škol 39,13% (18), z městských škol 43,27% (45). Mírně nesouhlasí z vesnických škol 39,13% (18), ze škol městských 26,92% (28). A silně nesouhlasí z vesnických škol 6,52% (3), ve školách městských silně nesouhlasí 11,54% (12).

Tvrzení č. 8 – Při zkoušení chci především projít, na známce mi zas tak nezáleží

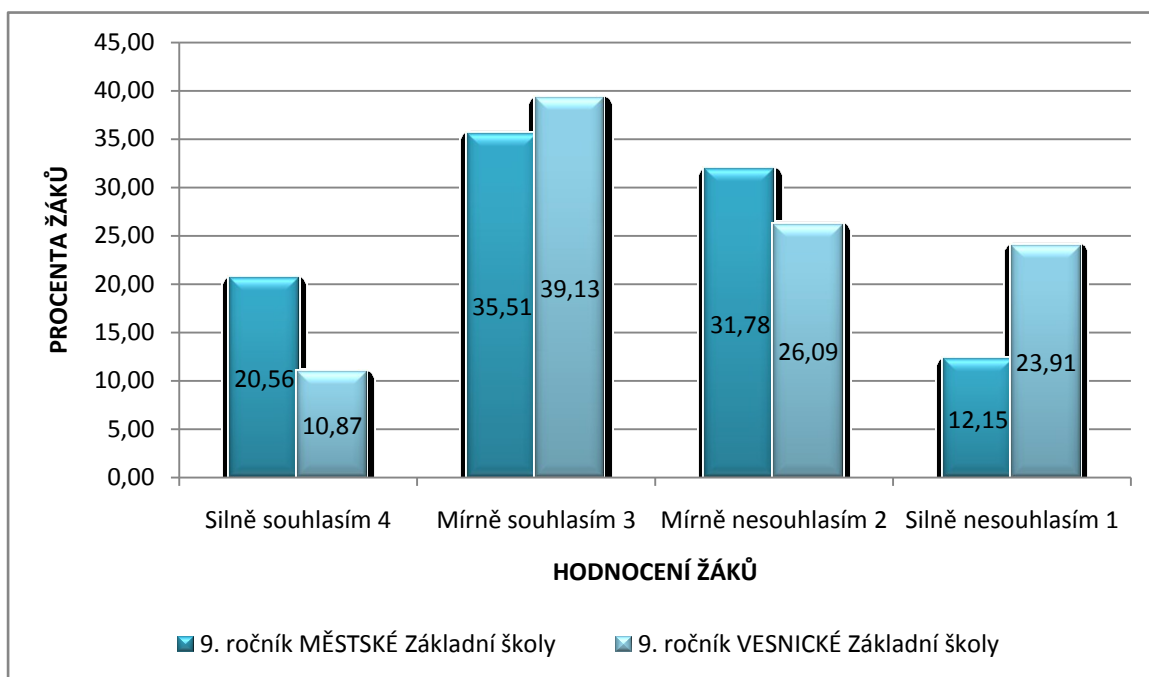
Graf 15: Tvrzení č. 8 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	9	8,82%	7	15,22%
Mírně souhlasím 3	13	12,75%	11	23,91%
Mírně nesouhlasím 2	35	34,31%	11	23,91%
Silně nesouhlasím 1	45	44,12%	17	36,96%

Tabulka 15: Tvrzení č. 8 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z výzkumu vyplývá, že žákům vesnickým i městským záleží na známce, kterou dostávají například při zkoušení. **Větší zájem o známky projevují žáci městských škol, kteří v 78,43% (80 žáků) odpovídali na tvrzení mírně až silně nesouhlasím.** Z toho mírně nesouhlasilo 34,31% (35). U žáků vesnických škol to bylo o trochu méně. Mírně nesouhlasilo 23,91% (11) a silně nesouhlasilo 36,96% (17). Silně nebo mírně silně souhlasí s tvrzením žáci vesnických škol v 39,13% (18), v městských školách v 21,57% (22).

Tvrzení č. 11 – Vynikající prospěch není obvykle člověkuv dalším životě mnoho platný.

Graf 16: Tvrzení č. 11 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

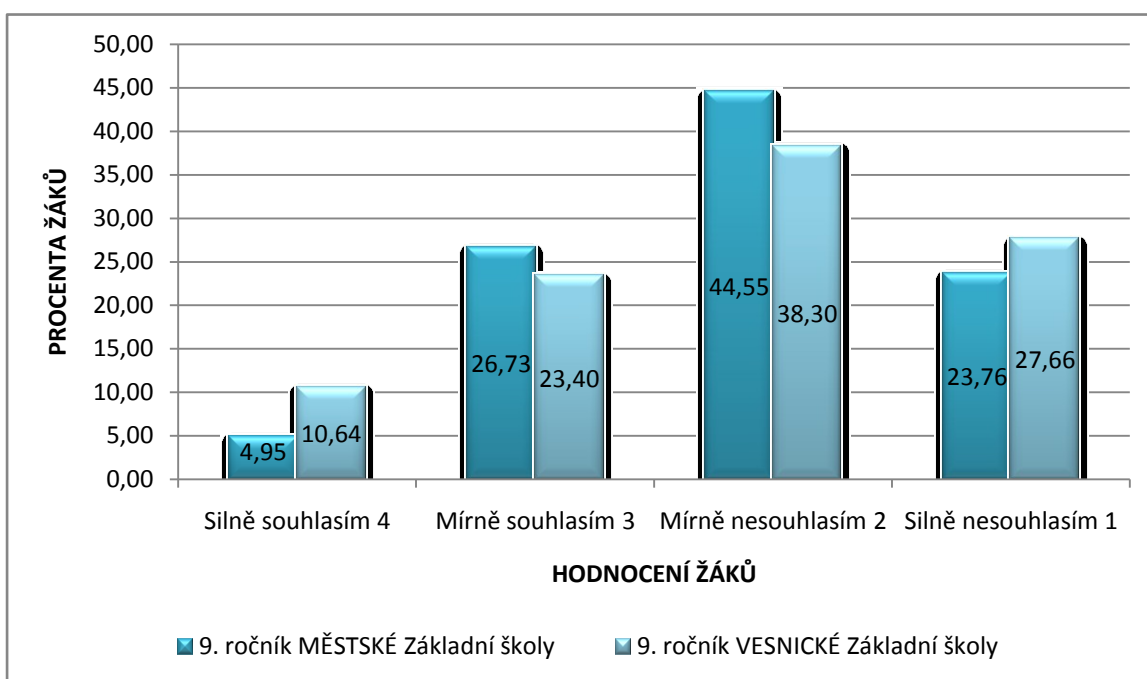
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	22	20,56%	5	10,87%
Mírně souhlasím 3	38	35,51%	18	39,13%
Mírně nesouhlasím 2	34	31,78%	12	26,09%
Silně nesouhlasím 1	13	12,15%	11	23,91%

Tabulka 16: Tvrzení č. 11 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z výzkumu vyplývá, že žáci na vesnických i městských školách v téměř polovině s daným tvrzením mírně nebo silně nesouhlasí. Žáci vesnických škol považují prospěch více důležitý pro další život, což vykazuje jejich větší počet odpovědí v hodnotách mírně nebo silně nesouhlasím. S výše uvedeným tvrzením dále mírně souhlasí žáci z městských škol 35,51% (38) a silně souhlasí 20,56% (22). Z vesnických škol pak mírně souhlasí 39,13% (18) a silně souhlasí 10,87% (5).

Tvrzení č. 14 – Když stojím ve škole před nějakým úkolem, mívám strach, netroufnu si na něj.

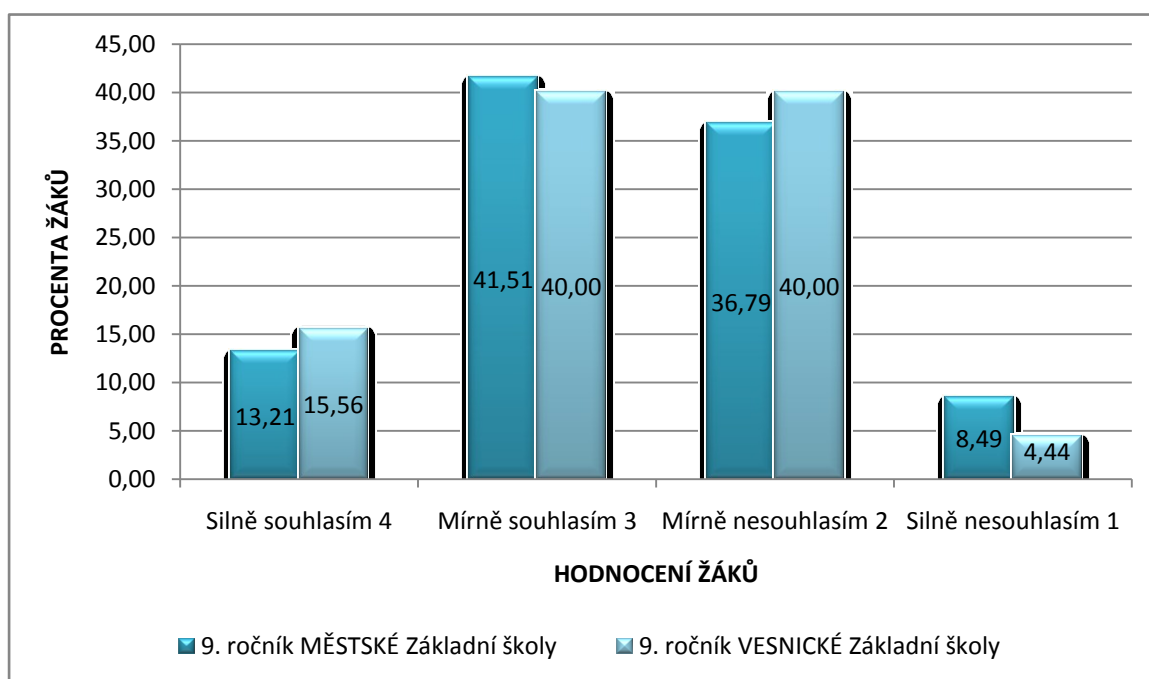
Graf 17: Tvrzení č. 14 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	5	4,95%	5	10,64%
Mírně souhlasím 3	27	26,73%	11	23,40%
Mírně nesouhlasím 2	45	44,55%	18	38,30%
Silně nesouhlasím 1	24	23,76%	13	27,66%

Tabulka 17: Tvrzení č. 14 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z následného převedení na procenta nám vyplývá, že žáci 9. ročníků základních škol městských silně nebo mírně souhlasí v 31,68% s tvrzením č. 14 z oblasti motivace k negativnímu školnímu výkonu a žáci 9. ročníků základních škol vesnických silně nebo mírně souhlasí v 34,04%. Žáci 9. ročníků základních škol městských mírně nebo silně nesouhlasí s tvrzením č. 14 v 68,31%, žáci 9. ročníků základních škol vesnických mírně nebo silně nesouhlasí v 65,96%. **Můžeme konstatovat, že žáci městských i vesnických škol se nebojí řešit zadané školní úkoly.**

Tvrzení č. 17 – Obvykle se ve škole při hodinách vyhýbám obtížným, nesnadno řešitelným situacím.

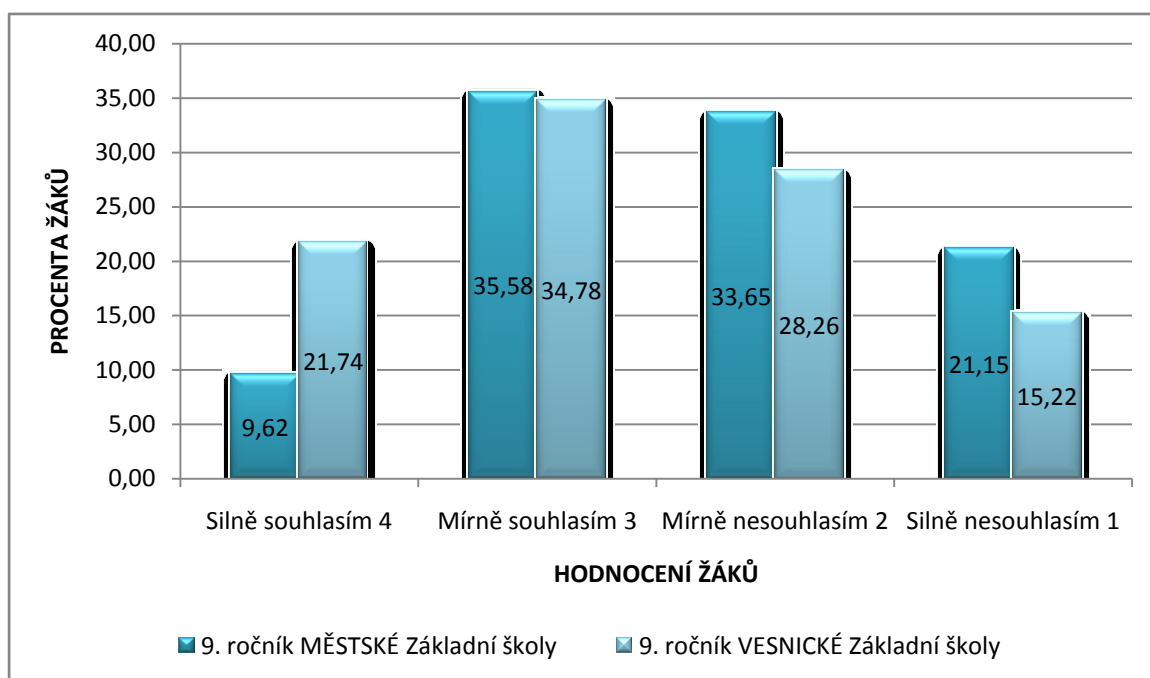
Graf 18: Tvrzení č. 17 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	14	13,21%	7	15,56%
Mírně souhlasím 3	44	41,51%	18	40,00%
Mírně nesouhlasím 2	39	36,79%	18	40,00%
Silně nesouhlasím 1	9	8,49%	2	4,44%

Tabulka 18: Tvrzení č. 17 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z výzkumu vyplývá, že žáci na dané tvrzení odpovídali nejčastěji mírně souhlasím nebo mírně nesouhlasím. **Můžeme se domnívat, že to vypovídá o tom, že záleží, jak obtížná věc to konkrétně pro daného žáka je. V odpovědích nevidíme významný rozdíl mezi žáky vesnických a městských škol.** Žáci vesnických škol odpovídali silně souhlasím v 15,56% (7), mírně souhlasím v 40,00% (18), mírně nesouhlasím v 40% (18) a silně nesouhlasím v 4,44% (2). Žáci městských škol odpovídali silně souhlasím v 13,21% (14), mírně souhlasím v 41,51% (44), mírně nesouhlasím v 36,79% (39) a silně nesouhlasím v 8,49% (9).

Tvrzení č. 20 – Často mívám pocit, že umím méně než ostatní.

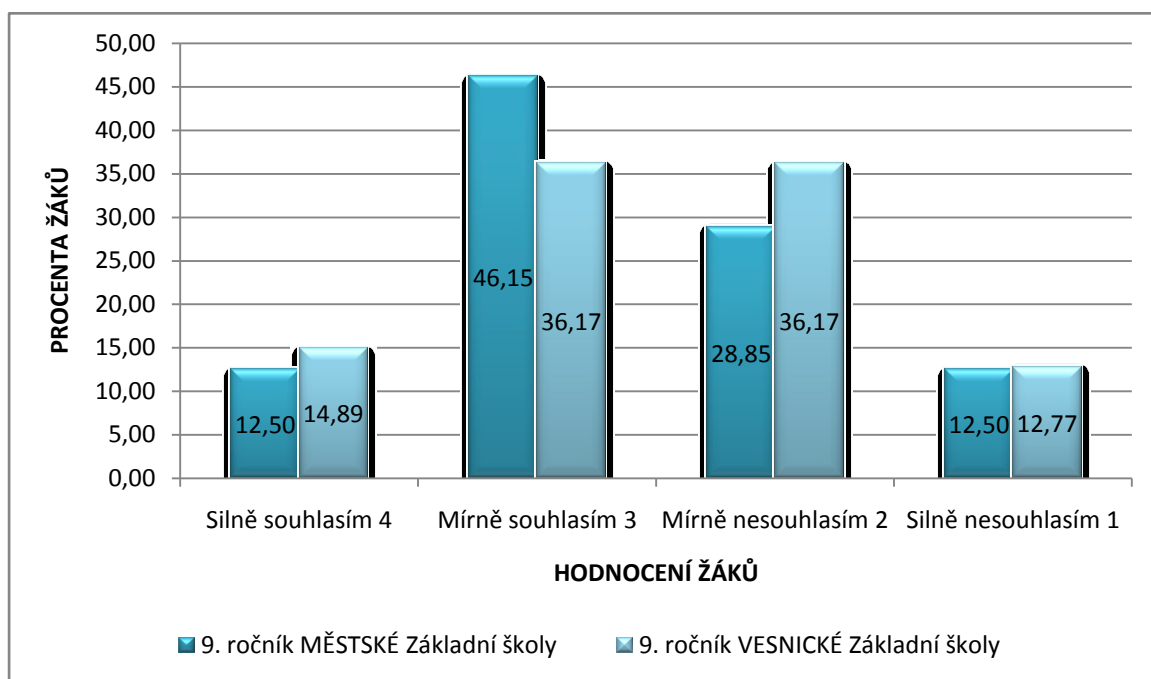
Graf 19: Tvrzení č. 20 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	10	9,62%	10	21,74%
Mírně souhlasím 3	37	35,58%	16	34,78%
Mírně nesouhlasím 2	35	33,65%	13	28,26%
Silně nesouhlasím 1	22	21,15%	7	15,22%

Tabulka 19: Tvrzení č. 20 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z výzkumu vyplývá, že žáci městských škol mají méně pocit, že umí méně než jejich spolužáci. V městských školách silně nesouhlasí s tvrzením 21,15% (22 žáků) a mírně nesouhlasí 33,65% (35). U vesnických tříd silně nesouhlasí 15,22% (7), mírně nesouhlasí 28,26% (13), ale silně souhlasí 21,74% (10) a mírně souhlasí 34,78% (16). U městských škol sice mírně souhlasilo 35,58% (37), ale silně souhlasilo pouze 9,62% (10).

Tvrzení č. 22 – Mívám strach z možných překážek, váhám; neúspěchu se chci raději vyhnout.

Graf 20: Tvrzení č. 22 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

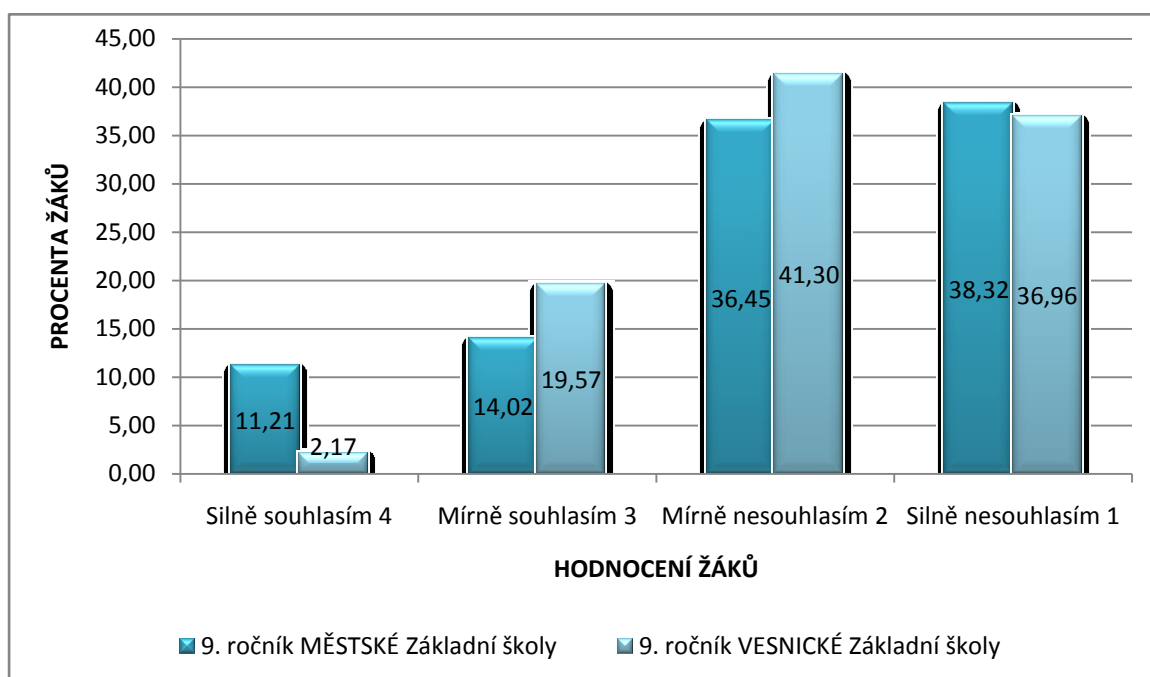
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	13	12,50%	7	14,89%
Mírně souhlasím 3	48	46,15%	17	36,17%
Mírně nesouhlasím 2	30	28,85%	17	36,17%
Silně nesouhlasím 1	13	12,50%	6	12,77%

Tabulka 20: Tvrzení č. 22 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z výzkumu vyplývá podobnost, především tedy v procentech odpovědí silně souhlasím a silně nesouhlasím. U mírně souhlasím vidíme větší procento odpovědí ze strany žáků

městských škol 46,15% (48 žáků), zatímco u škol vesnických je to 36,17% (17). U vesnických škol poté vidíme větší procento v odpovědi mírně nesouhlasím, a to v 36,17% (17), zatímco u odpovědi městských škol je to 28,85% (30). **Můžeme tedy konstatovat, že žáci z městských škol se obávají neúspěchu o trochu více, což prokázaly odpovědi na výše uvedené tvrzení.**

Tvrzení č. 24 –Vím, že špatně zvládám školní situace, proto chci být ve škole raději „neviditelný“.

Graf 21: Tvrzení č. 24 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

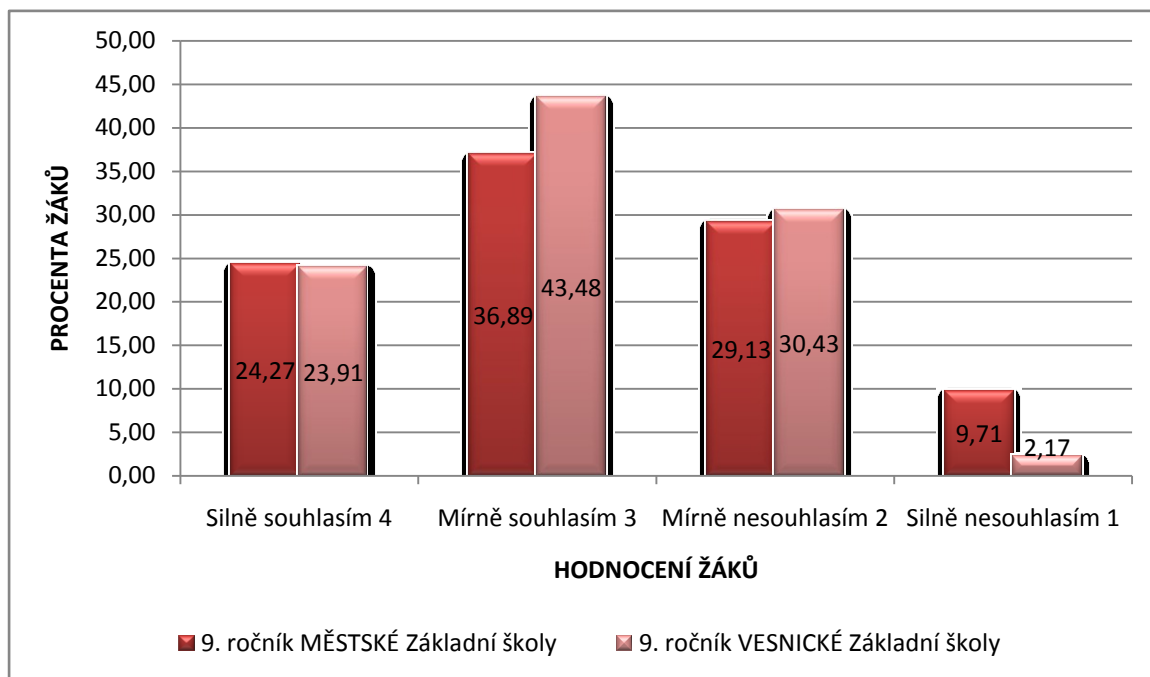
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	12	11,21%	1	2,17%
Mírně souhlasím 3	15	14,02%	9	19,57%
Mírně nesouhlasím 2	39	36,45%	19	41,30%
Silně nesouhlasím 1	41	38,32%	17	36,96%

Tabulka 21: Tvrzení č. 24 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Z výzkumu vyplývají podobné procentové vyjádření odpovědí. Jde vidět, že se žáci nechtějí schovávat, ale prosazovat, být „vidět“ v dané skupině, třídě. Rozdíl jde vidět v odpovědi silně souhlasím, kdy více takto odpovídali žáci z městských škol. Nejvíce odpovědí u obou skupin bylo tedy u mírně nebo silně nesouhlasím a to v součtuu městských škol až 74,77% (80 žáků) a u vesnických škol 78,26% (36). Odlišnost je možné pozorovat u odpovědi silně souhlasím, kdy žáci z městských škol odpověděli v 11,21% (12) a žáci škol vesnických v 2,17% (1).

5.1.3 Oblast sebeprosazení

Tvrzení č. 3 – Když vím, že něco umím, nebojím se to ukázat.

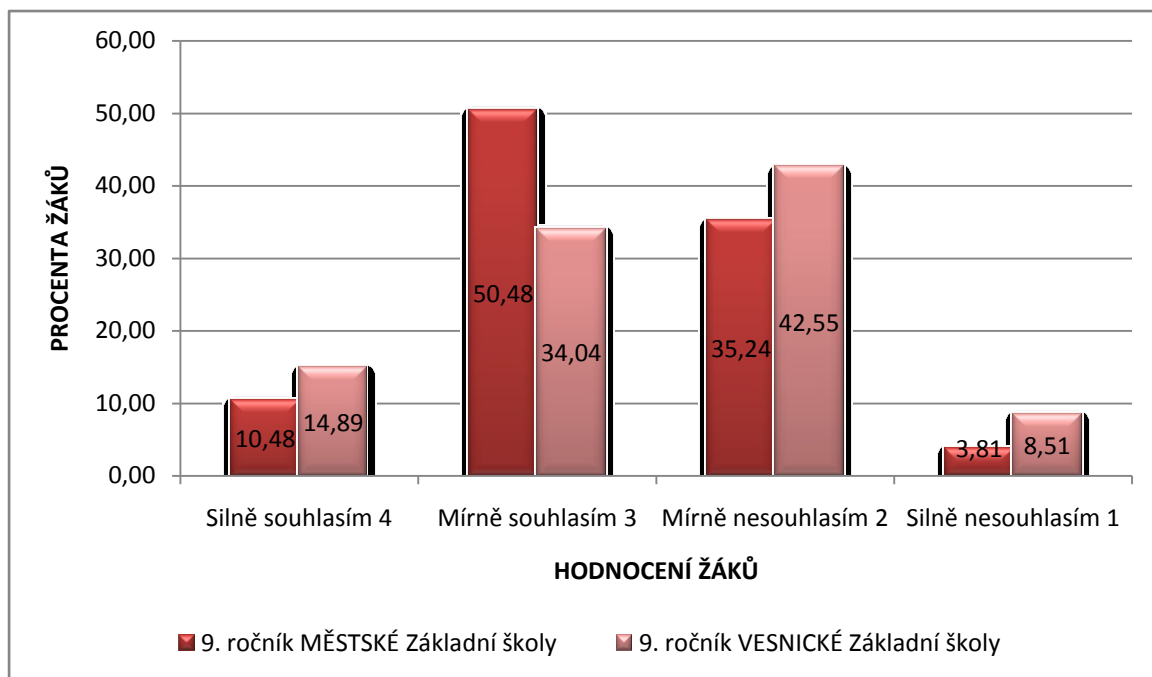
Graf 22: Tvrzení č. 3 – Oblast sebeprosazení

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	25	24,27%	11	23,91%
Mírně souhlasím 3	38	36,89%	20	43,48%
Mírně nesouhlasím 2	30	29,13%	14	30,43%
Silně nesouhlasím 1	10	9,71%	1	2,17%

Tabulka 22: Tvrzení č. 3 – Oblast sebeprosazení

Z výzkumu vyplývá, že žáci z vesnických i městských škol se ve více jak polovině nebojí ukázat, když něco umí. Výsledky u výše uvedeného tvrzení vykazují rozdíly u tvrzení mírně souhlasím a silně nesouhlasím, z čehož můžeme vyvodit závěr, že žáci vesnických škol se více nebojí prosadit, když něco umí. Rozdíl vykazuje hodnocení silně nesouhlasím, kdy žáci z městských škol silně nesouhlasí v 9,71% (10 žáků) a žáci z vesnických škol v 2,17% (1) a hodnocení mírně souhlasím, kdy žáci městských škol takto odpovídali v 36,89% (38) a žáci vesnických škol v 43,48% (20).

Tvrzení č. 6 – Obvykle se cítím dosti výkonný, mám pocit, že dosáhnu dobrého výsledku.

Graf 23: Tvrzení č. 6 – Oblast sebeprosazení

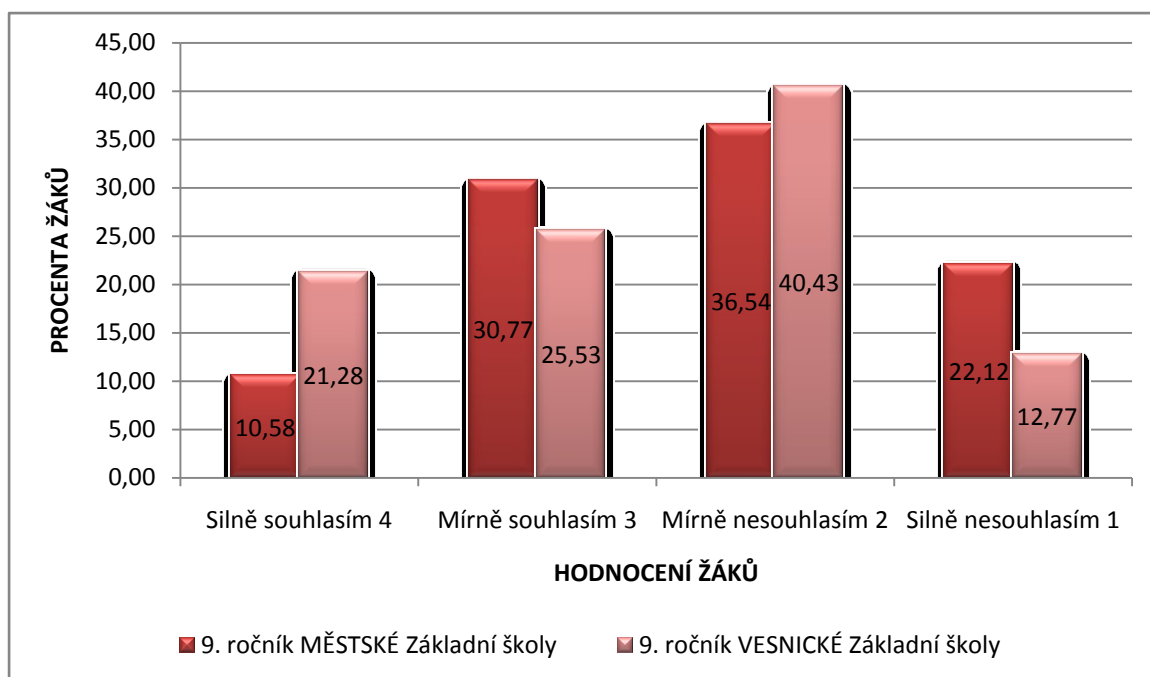
	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	11	10,48%	7	14,89%
Mírně souhlasím 3	53	50,48%	16	34,04%
Mírně nesouhlasím 2	37	35,24%	20	42,55%
Silně nesouhlasím 1	4	3,81%	4	8,51%

Tabulka 23: Tvrzení č. 6 – Oblast sebeprosazení

Z výzkumu vyplývá, že žáci městských škol s výše uvedeným tvrzením silně nebo mírně souhlasí v 60,96% (64 žáků) a žáci vesnických škol v 48,93% (23). **Můžeme tedy usoudit, že žáci městských škol se cítí výkonnější při dosahování určitého cíle.**

Tvrzení č. 9 – K řešení úkolů a problémů ve škole volím nejčastěji vlastní cestu, netoužím po spolupráci s ostatními ve třídě.

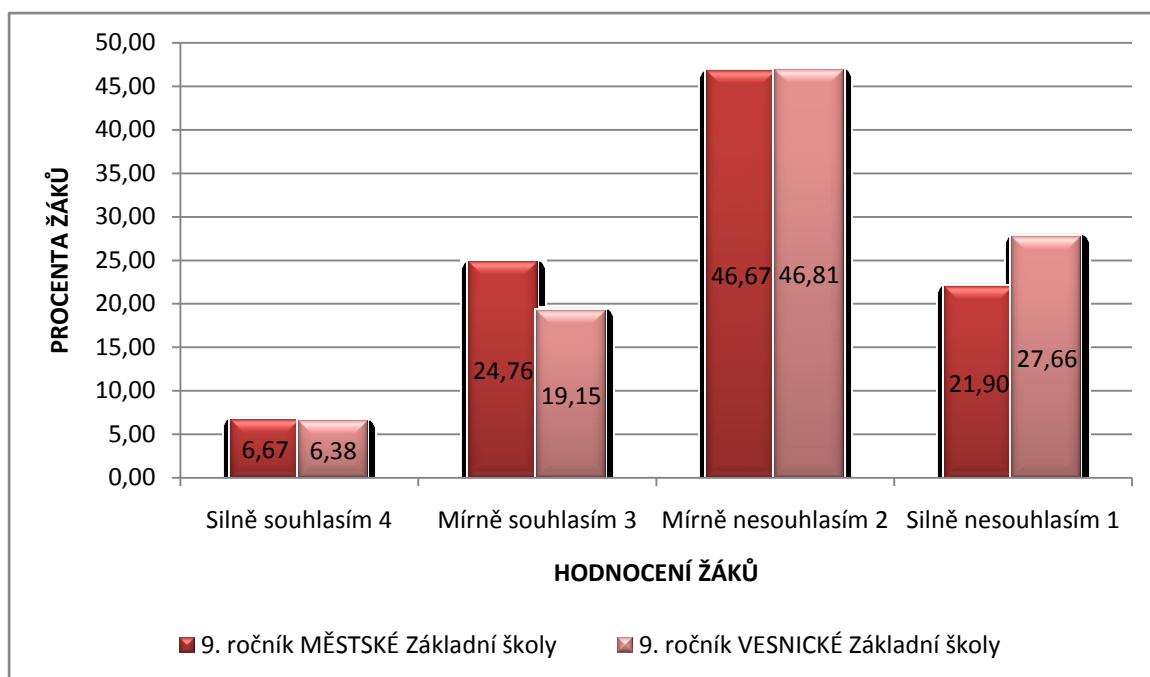
Graf 24: Tvrzení č. 9 – Oblast sebeprosazení

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	11	10,58%	10	21,28%
Mírně souhlasím 3	32	30,77%	12	25,53%
Mírně nesouhlasím 2	38	36,54%	19	40,43%
Silně nesouhlasím 1	23	22,12%	6	12,77%

Tabulka 24: Tvrzení č. 9 – Oblast sebeprosazení

Z výzkumu vyplývá, že žáci vesnických i městských škol hodnotí dané tvrzení nejčastěji mírně souhlasím nebo mírně nesouhlasím. **K více kladnějšímu hodnocení tvrzení inklinuje skupina žáků z vesnických základních škol, což značí, že jsou více pro individuální práci.** S daným tvrzením silně nesouhlasí ve 12,77% (6 žáků), mírně nesouhlasí v 40,43% (19) a mírně až silně souhlasí v 46,81% (22). Žáci městských škol silně nesouhlasí ve 22,12% (23), mírně nesouhlasí v 36,54% (38) a mírně až silně souhlasí v 41,35% (43).

Tvrzení č. 12– Nerad se podřizuji společné práci celé třídy, to vždy znamená potlačit sám sebe.

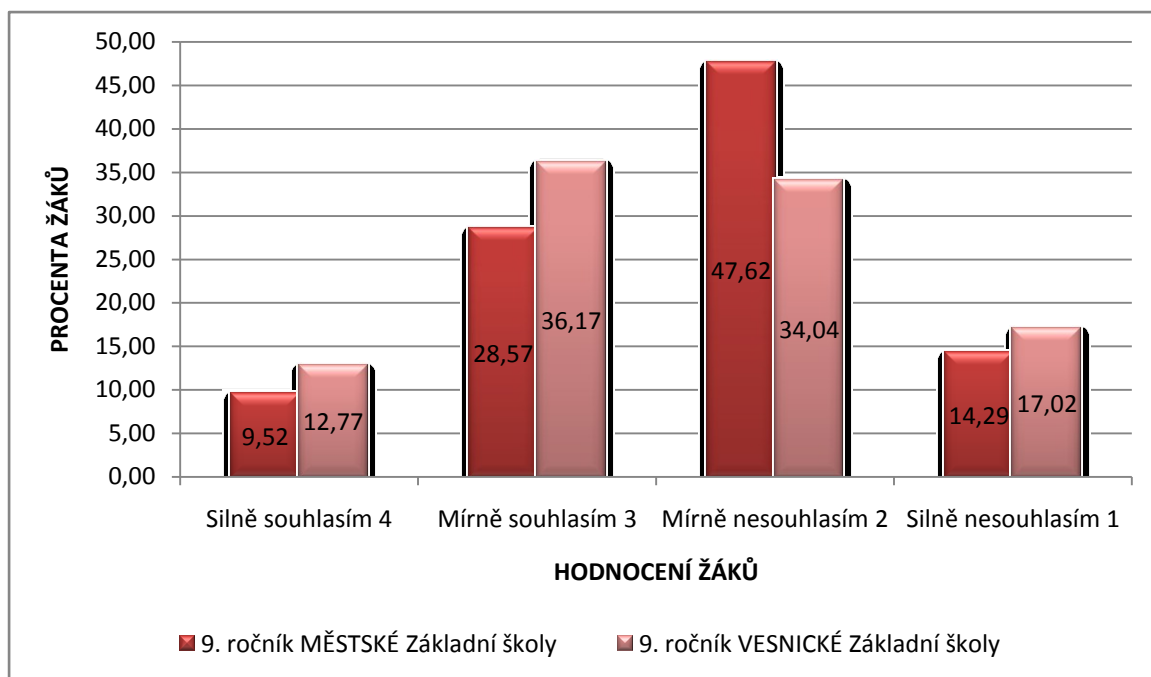
Graf 25: Tvrzení č. 12 – Oblast sebeprosazení

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	7	6,67%	3	6,38%
Mírně souhlasím 3	26	24,76%	9	19,51%
Mírně nesouhlasím 2	49	46,67%	22	46,81%
Silně nesouhlasím 1	23	21,90%	13	27,66%

Tabulka 25: Tvrzení č. 12 – Oblast sebeprosazení

Z výzkumu vyplývá, že žáci z obou skupin respondentů upřednostňují skupinovou práci. Na vesnických školách o trochu více, což vyplývá především z odpovědí mírně souhlasím a silně nesouhlasím na dané tvrzení. Zatímco ve vesnických základních školách silně nesouhlasí 27,66% (13 žáků), v městských školách je to 21,90% (23). Mírně souhlasí s daným tvrzením žáci městských škol 24,76% (26), zatímco u žáků vesnických škol je to 19,51% (9).

Tvrzení č. 15 – Pracovat na nějaké společné akci třídy, to obvykle znamená, že méně pracovití se schovají za pracovitější; raději bych vynikl sám.

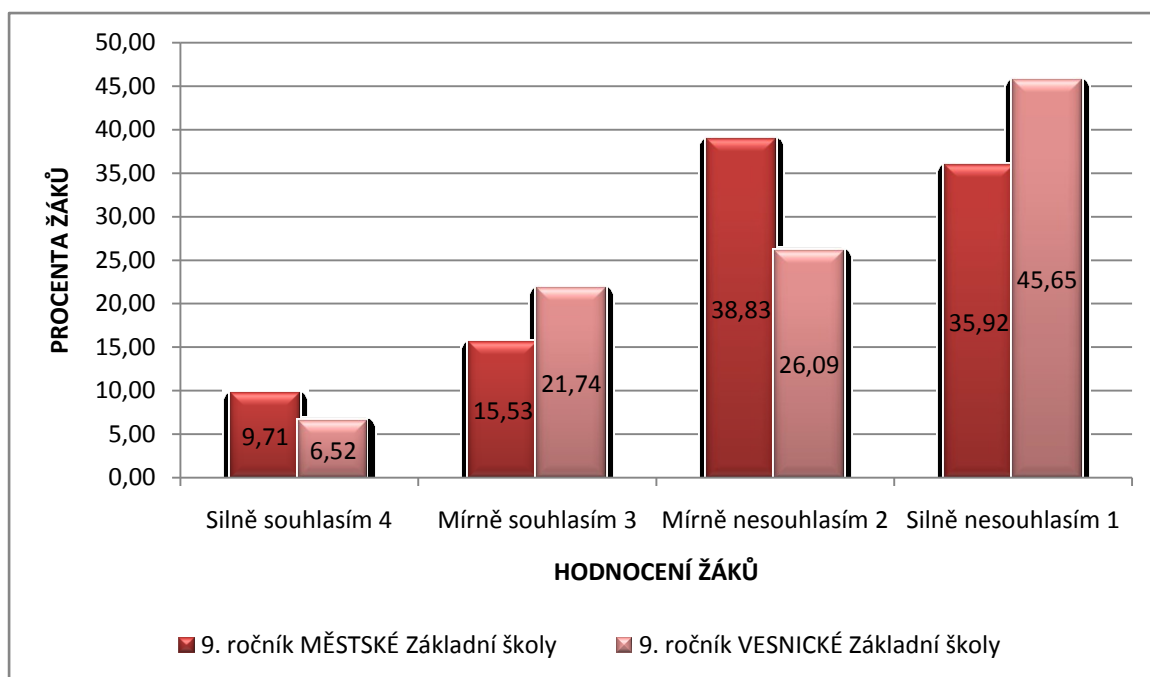
Graf 26: Tvrzení č. 15 – Oblast sebeprosazení

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	10	9,52%	6	12,77%
Mírně souhlasím 3	30	28,57%	17	36,17%
Mírně nesouhlasím 2	50	47,62%	16	34,04%
Silně nesouhlasím 1	15	14,29%	8	17,02%

Tabulka 26: Tvrzení č. 15 – Oblast sebeprosazení

Z výzkumu vyplývá opět podobné hodnocení jak u žáků vesnických, tak u žáků městských základních škol. Dané tvrzení se ptalo respondentů, zda považují skupinovou práci za činnost, kde se méně pracovití schovají za více pracovité. **Více negativně s tvrzením nesouhlasili žáci městských škol.** Ti silně nebo mírně nesouhlasili v 61,91% (65 žáků), oproti žákům ze škol vesnických, kteří s tvrzením silně nebo mírně nesouhlasili v 51,06% (24).

Tvrzení č. 18 – O získané poznatky, vyřešené úkoly se jen nerad dělím se spolužáky, měli by se více snažit sami.

Graf 27: Tvrzení č. 18 – Oblast sebeprosazení

	MĚSTSKÉ základní školy		VESNICKÉ základní školy	
	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost	Relativní četnost
Silně souhlasím 4	10	9,71%	3	6,52%
Mírně souhlasím 3	16	15,53%	10	21,74%
Mírně nesouhlasím 2	40	38,83%	12	26,09%
Silně nesouhlasím 1	37	35,92%	21	45,65%

Tabulka 27: Tvrzení č. 18 – Oblast sebeprosazení

Z výzkumu posledního tvrzení jen můžeme potvrdit, že žáci ve většině upřednostňují skupinovou práci od samostatné, individuální činnosti, kde by se mohli sami projevit a zviditelnit. S výše uvedeným tvrzením mírně nebo silně nesouhlasí žáci městských škol v 74,75% (77 žáků) a žáci vesnických škol v 71,74% (33). S tvrzením mírně nebo silně souhlasí v městských školách 25,24% (26), u žáků škol vesnických je to 28,26% (13).

6 INTERPRETACE DAT

V poslední kapitole praktické části se zabýváme zodpovězením výzkumných otázek, které jsme si stanovili a tedy interpretací výsledků výzkumu bakalářské práce, který se zabýval klimatem třídy na městských a vesnických základních školách. Dle dotazníku K-L-I-T, který jsme použili v praktické části, se náš výzkum zabýval především třemi oblastmi klimatu třídy, kterými jsou: oblast suportivní klima, oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu a oblast sebeprosazení. Pro každou oblast byla vytvořena výzkumná otázka, na kterou v této kapitole odpovídáme.

Existuje rozdíl v suportivním klimatu třídy v 9. ročnících městských a vesnických základních škol?

Z výše uvedených grafů a tabulek je viditelné, že se liší klima třídy v oblasti suportivního klimatu třídy a tedy, že existují rozdíly v dané oblasti.

Dovolujeme si konstatovat, že klima na vesnických základních školách působí více pozitivněji. Tím máme na mysli, že vykazuje lepší přátelské vztahy, které se odehrávají i mimo školu. Žáky těší vzájemná spolupráce a podpora. Žáci se na vesnických základních školách cítí lépe ve své třídě a stejně tak hodnotí i kolektiv, který považují za lepší než v ostatních třídách jejich školy. Pozitivněji hodnotí vztahy mimo školu, které se spolužáci mají. Nemůžeme říci, že by na městských školách panovaly vztahy zlé, nebo zde žáci nespolupracovali. Z odpovědí ovšem vyplývá hodnocení více negativní oproti hodnocení žáků vesnických škol.

Na závěr by bylo vhodné zmínit, že i když jsou vztahy pozitivnější nebo negativnější, v obou skupinách respondentům záleží na tom, aby o nich měli ostatní spolužáci dobré mínění.

Existuje rozdíl v motivaci k negativnímu školnímu výkonu v 9. ročnících městských a vesnických základních škol?

Z vyhotovených grafů můžeme usoudit, že byť se klima třídy v oblasti motivace k negativnímu školnímu výkonu neliší tak výrazně, jak v předchozí oblasti suportivního klimatu, i zde nalezneme určité rozdíly. Žáci ze základních škol městských se hůře nutí k dosahování lepších výsledků oproti žákům z vesnických základních škol. Jde ale také vidět, že žáky z městských škol více zajímá známkování, to jakou známku dostanou. Žáci městských škol také méně pocítují, že by uměli méně jak ostatní spolužáci. Oproti tomu žáci

vesnických škol více vnímají význam učení pro další život. Žáci z městských škol si více věří, nebojí se ukázat, co ví, ale zároveň se více bojí neúspěchu.

Ve shrnutí nabýváme dojmu, že žáci městských škol jsou více zaměřeni na výkon. I když se hůře nutí k výkonu, záleží jim na známkování, nebojí se prosadit, ale zároveň se bojí neúspěchu. Žáci škol vesnických se také nebojí prosadit, ale než známky více řeší význam učení do budoucna.

Existuje rozdíl v míře sebeprosazení u žáků 9. ročníků na městských a vesnických základních škol?

V poslední oblasti klimatu třídy zkoumané dotazníkem K-L-I-T, jsme se zaměřovali na míru sebeprosazení žáků vesnických a městských škol. Z výzkumu a následného znázornění pomocí grafů a jednotlivých tvrzení docházíme k závěru, že neshledáváme výrazný rozdíl v úrovni sebeprosazení žáků daných škol. Co nás překvapuje, je převládající kladný postoj ke skupinové práci, která byla u daných tvrzení viditelná. V úvodu byl patrný menší rozdíl ve výkonnosti, kdy se žáci městských škol cítili výkonnější při dosahování určitého cíle, ale to je právě spojitostí z oblastí motivace k negativnímu školnímu úspěchu, kdy se žáci městských škol jeví jako více zaměřeni na dosahování dobrých výsledků a dobrých známek.

Existuje tedy rozdíl mezi klimatem tříd 9. ročníků na vesnických a městských základních školách?

Ano, existuje. Z výzkumu vyplývá, že se klima ve třídách 9. ročníků městských a vesnických škol liší. Nejvíce v oblasti vztahů, tedy suportivního klimatu třídy, kdy na vesnických školách, dle zjištění, panují lepší přátelské vztahy. Ty se poté více přenášejí i do života mimo školu. V oblasti motivace k negativnímu školnímu úspěchu také najdeme rozdíly. Žáci škol městských ukázali, že jim více záleží na známkách, které ve škole dostávají. Více se nebojí ukázat, co v nich je, ale zároveň se více bojí neúspěchu. V oblasti sebeprosazení neshledáváme významné rozdíly v hodnocení žáků vesnických a městských škol. Grafy u obou skupin prokázaly, že se žáci nebojí projevit své znalosti a dovednosti, které mnohem radši prokazují při skupinových činnostech.

ZÁVĚR

Teoretická část bakalářské práce se zabývala definováním pojmů, které se týkají klimatu třídy. V první kapitole jsme se zabývali prostředím, atmosférou, klimatem, sociálním klimatem, ale také edukačním prostředím.

Na první kapitolu jsme navázali stěžejním tématem, čili klimatem třídy. Zde jsme se v úvodu zabývali pojmem třída. Poté jsme si definovali samotné klima třídy. Za důležité považujeme zmínění složek suportivního klimatu, komunikaci ve třídách, ale také činitelů, kteří se podílejí na utváření klimatu třídy. Mezi ně jsme zařadili učitele, žáky a také rodiče. V závěru kapitoly se zabýváme přístupy ve výzkumu klimatu třídy, protože je důležité poukázat na možnosti odlišného zkoumání klimatu, což přináší nové a zajímavé poznatky.

Poslední kapitola teoretické části vymezuje pojem škola, který úzce souvisí s tématem bakalářské práce. Nejen že je škola institucí, která tvoří prostředí pro klima třídy, je také institucí se svým vlastním klimatem. V kapitole se také zabýváme popisem škol vesnických a městských.

Na teoretickou část navazovala část praktická, která se zaměřovala na samotný výzkum. Ten byl proveden na výše zmiňovaných školách vesnických a městských v 9. ročnících. Jeho cílem bylo získat nové poznatky z oblasti klimatu třídy a zjistit, zda existují rozdíly mezi oblastmi, které vycházejí z dotazníku K-L-I-T, který byl v rámci výzkumu použit. Dotazník byl zaměřen na tři oblasti: suportivní klima, oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu a oblast sebeprosazení. V rámci výzkumu byla také každé škole vypracována anonymní zpráva, která popisovala klima dané třídy a sloužila jako zpětná vazba.

Z praktické části, konkrétněji ze samotného výzkumu můžeme potvrdit, že se klima tříd vesnických a městských základních škol liší. Největší rozdíly jsme zaznamenali v oblasti suportivního klimatu. V oblasti motivace k negativnímu školnímu výkonu nalézáme také rozdíly, ne ovšem tak výrazné. V oblasti sebeprosazení konstatuje, že zde nepozorujeme výrazné rozdíly a můžeme vyvodit závěr, že žáci oproti individuální práci upřednostňují práci skupinovou.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] AUGER, Marie-Thérèse a Christiane BOUCHARLAT. *Učitel a problémový žák: strategie pro řešení problémů s kázní a učením*. Praha: Portál, 2005, 121 s. Pedagogická praxe. ISBN 80-7178-907-0.
- [2] ČAPEK, Robert. *Třídní klima a školní klima*. Praha: Grada, 2010, 325 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-2742-4.
- [3] GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paida, 2000, 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- [4] GRECMANOVÁ, Helena. *Klima školy*. Olomouc: Hanex, 2008, 209 s. Edukace. ISBN 978-80-7409-010-3.
- [5] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007, 265 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [6] JANÍK, Tomáš a Karolína PEŠKOVÁ. *Školní vzdělávání: podmínky, kurikulum, aktéři, procesy, výsledky*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, 354 s. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 978-80-210-6132-3.
- [7] LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. Vyd. 2. aktualiz. Praha: Grada, 2006, 368 s. ISBN 978-80-247-1284-0.
- [8] LAŠEK, Jan. *Sociálně psychologické klima školních tříd a školy*. Vyd. 2. Hradec Králové: Gaudeamus, 2007, 161 s. ISBN 978-80-7041-980-9.
- [9] MAREŠ, Jiří. *Pedagogická psychologie*. Praha: Portál, 2013, 702 s. ISBN 978-80-262-0174-8.
- [10] MAREŠ, Jiří. *Sociální klima třídy*. Sociální klima školní třídy, přehledová studie, 1998.
- [11] PETLÁK, Erich. *Kapitoly súčasnej didaktiky*. Bratislava: Iris, 2005, 189 s. ISBN 80-89018-89-0.
- [12] PETLÁK, Erich. *Klíma školy a klímatriedy*. Bratislava: Iris, c2006, 119 s. ISBN 80-89018-97-1. ETLÁK, Erich. *Klíma školy a klímatriedy*. Bratislava: Iris, c2006, 119 s. ISBN 80-89018-97-1.
- [13] PÍŤHA Petr, Zdeněk HELUS. *Návrh pojetí obecné školy*. Praha: Portál, 1993, 30 s. ISBN 80-85282-65-8.

- [14] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013, 395 s. ISBN 978-80-262-0403-9.
- [15] PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 5., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Portál, 2013, 483 s. ISBN 978-80-262-0456-5.
- [16] PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. Vyd. 2. aktualiz. Praha: Portál, 2006, 271 s. ISBN 80-7178-944-5.
- [17] THOROVÁ, Kateřina. *Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Praha: Portál, 2015, 575 s. ISBN 978-80-262-0714-6.
- [18] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., rozš. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012, 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.

Internetové zdroje:

- [1] LAŠEK, Jan. *Dotazník KLIT*. www.prevence-praha.cz [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <http://www.prevence-praha.cz/ke-stazeni/klima-skoly-a-tridy/10-socialni-klimaklitccqlaek/download>.
- [2] NÚV. *Metodická zpráva č. 6, Klima školní třídy* [cit. 2017-04-01]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/6.TMZ_SPP_Klima_skolni_tridy.pdf

Zákony:

- [1] ČESKO. Zákon č. 564/2004Sb.o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů (školský zákon)

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

atd.	A tak dále
K-L-I-T	Dotazník týkající se klimatu třídy
kol.	Kolektiv autorů
MOTNŠV	Motivace k negativnímu školnímu výkonu
Núv	Národní ústav pro vzdělávání
SEPROS	Sebeprosazení
SUPKT	Suportivní klima

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Tvrzení č. 1 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 2: Tvrzení č. 4 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 3: Tvrzení č. 7 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 4: Tvrzení č. 10 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 5: Tvrzení č. 13 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 6: Tvrzení č. 16 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 7: Tvrzení č. 19 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 8: Tvrzení č. 21 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 9: Tvrzení č. 23 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 10: Tvrzení č. 25 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 11: Tvrzení č. 26 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 12: Tvrzení č. 27 – Oblast suportivní klima třídy

Graf 13: Tvrzení č. 2 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 14: Tvrzení č. 5 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 15: Tvrzení č. 8 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 16: Tvrzení č. 11 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 17: Tvrzení č. 14 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 18: Tvrzení č. 17 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 19: Tvrzení č. 20 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 20: Tvrzení č. 22 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 21: Tvrzení č. 24 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Graf 22: Tvrzení č. 3 – Oblast sebeprosazení

Graf 23: Tvrzení č. 6 – Oblast sebeprosazení

Graf 24: Tvrzení č. 9 – Oblast sebeprosazení

Graf 25: Tvrzení č. 12 – Oblast sebeprosazení

Graf 26: Tvrzení č. 15 – Oblast sebeprosazení

Graf 27: Tvrzení č. 18 – Oblast sebeprosazení

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Tvrzení č. 1 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 2: Tvrzení č. 4 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 3: Tvrzení č. 7 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 4: Tvrzení č. 10 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 5: Tvrzení č. 13 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 6: Tvrzení č. 16 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 7: Tvrzení č. 19 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 8: Tvrzení č. 21 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 9: Tvrzení č. 23 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 10 : Tvrzení č. 25 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 11: Tvrzení č. 26 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 12: Tvrzení č. 27 – Oblast suportivní klima třídy

Tabulka 13: Tvrzení č. 2 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 14: Tvrzení č. 5 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 15: Tvrzení č. 8 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 16: Tvrzení č. 11 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 17: Tvrzení č. 14 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 18: Tvrzení č. 17 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 19: Tvrzení č. 20 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 20: Tvrzení č. 22 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 21: Tvrzení č. 24 – Oblast motivace k negativnímu školnímu výkonu

Tabulka 22: Tvrzení č. 3 – Oblast sebedprosazení

Tabulka 23: Tvrzení č. 6 – Oblast sebedprosazení

Tabulka 24: Tvrzení č. 9 – Oblast sebedprosazení

Tabulka 25: Tvrzení č. 12 – Oblast sebedprosazení

Tabulka 26: Tvrzení č. 15 – Oblast sebeprosazení

Tabulka 27: Tvrzení č. 18 – Oblast sebeprosazení

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Dotazník K-L-I-T

Příloha PII: Anonymní zpráva výsledků dotazníkového šetření pro jednotlivé školy

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK K-L-I-T

Milí žáci,

v tomto dotazníku vám předkládáme výroky, které charakterizují zvláštnosti jednotlivých školních tříd i Vás samotných. Nejsou zde správné a špatné odpovědi; nejedná se o zkoušku Vašich schopností. Protože dotazník je zadáván ve Vaší třídě anonymně; snažte se odpovídat pravdivě. Žádnou odpověď byste neměli vynechat. Získané výsledky slouží k průzkumu školnímu prostředí a sociálního klimatu v jednotlivých třídách, na kterých obvykle mají zájem nejen učitelé, ale i samotní žáci.

Děkujeme vám

Žák Žákyně

Chodíš do Základní školy? Městské Vesnické

Pečlivě vyplňte - zakroužkujte číslici na konci každé věty podle následujícího návodu:

4	3	2	1
silně souhlasím	mírně souhlasím	mírně nesouhlasím	silně nesouhlasím

1. V naší třídě mám několik důvěrných přátel.....	4 3 2 1
2. Mohl bych mít ve škole lepší výsledky, ale jen těžko se donutím k pravidelné práci	4 3 2 1
3. Když vím, že něco umím, nebojím se to ukázat	4 3 2 1
4. Když jsem v nesnázích, vím, že mi třída pomůže.....	4 3 2 1
5. Nejlepší ve škole je na sebe příliš neupozorňovat, být spíše v průměru.....	4 3 2 1
-----	
6. Obvykle se cítím dosti výkonný, mám pocit, že dosáhnu dobrého výsledku	4 3 2 1
7. V naší třídě se dovede většina žáků radovat ze školního úspěchu jednoho z nás.....	4 3 2 1
8. Při zkoušení chci především projít, na známce mi zas tak nezáleží	4 3 2 1
9. K řešení úkolů a problémů ve škole volím nejčastěji vlastní cestu, netoužím po spolupráci s ostatními ve třídě	4 3 2 1
10. Záleží mi na tom, aby ostatní ve třídě měli o mně co nejlepší mínění	4 3 2 1
-----	
11. Vynikající prospěch není obvykle člověku v dalším životě mnoho platný	4 3 2 1
12. Nerad se podřizuji společné práci celé třídy, to vždy znamená potlačit sám sebe	4 3 2 1
13. S většinou třídy je příjemné se sejít i mimo školu na společné akci	4 3 2 1
14. Když stojím ve škole před nějakým úkolem, mívám strach, netroufnu si na něj.....	4 3 2 1
15. Pracovat na nějaké společné akci třídy, to obvykle znamená, že méně pracoviti se schovají za pracovitější; raději bych vynikl sám	4 3 2 1
-----	
16. V naší třídě se dovedeme při písemce či zkoušení vzájemně povzbuzovat, fandit si.....	4 3 2 1
17. Obvykle se ve škole při hodinách vyhýbám obtížným, nesnadno řešitelným situacím	4 3 2 1
18. O získané poznatky, vyřešené úkoly se jen nerad dělím se spolužáky, měli by se více snažit sami	4 3 2 1
19. Cítím, že do této třídy opravdu patřím	4 3 2 1
20. Často mívám pocit, že umím méně, než ostatní	4 3 2 1
-----	
21. V naší třídě je mnohem lepší parta, než v jiných třídách na naší škole.....	4 3 2 1
22. Mívám strach z možných překážek, váhám; neúspěchu se chci raději vyhnout.	4 3 2 1
23. Úkoly, zadané celé třídě umíme dohromady řešit, máme na to dobrý systém	4 3 2 1
24. Víím, že špatně zvládám školní situace, proto chci být ve škole raději „neviditelný“.....	4 3 2 1

25. V naší třídě se cítím spokojen, vím, že mně třída „bere“.....	4 3 2 1
26. Když jde o nějakou důležitou věc, většina lidí v naší třídě se dovede sjednotit	4 3 2 1
27. V naší třídě si při učení vzájemně pomáháme	4 3 2 1

Nevyplňujte!

SUPKT: 1.....4.....7.....10 .....13.....16.....19.....21.....23.....25. ....26.....27.....	Sten Suma .../....
MOTNŠV : 2.....5..... 8.....11.....14..... 17.....20.....22.....24.....	Suma .../....
SEPROS: 3.....6.....9.....12.....15..... 18.....	Suma .../....

PŘÍLOHA P II: ANONYMNÍ ZPRAVA VÝSLEDKŮ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ PRO JEDNOTLIVÉ ŠKOLY

Vyhodnocení dotazníkového šetření klimatu třídy

Dotazník K-L-I-T: tato metoda se snaží postihnout tři prvky klimatu školní třídy:

Suportivní klima (podpůrné, kooperativní, SUPKT): zde žáci popisují vztahy ke třídě a mezi spolužáky, míru kooperace a soudržnosti

Motivaci k negativnímu školnímu výkonu (MOTNŠV): kde žák popisuje míru svého zájmu (nezájmu) o školu, tendenci nevynikat, vyhýbat se neúspěchům, nevěřit si.

Seběprosažení (SEPROS): představuje tendenci k jisté individualizaci výkonu, ale i spoléhání na sebe, nižší míru kooperace, touhu vyniknout, jednat účinně.

Administrace dotazníku:

Každý dotazník je vybaven instrukcí v záhlaví. Žák u každého výroku zakroužkuje tu číselnou hodnotu, která odpovídá jeho názoru na předložený výrok. Tato čísla pak vyhodnocující učitel přepíše pod dotazník do příslušného řádku, sečte, čímž obdrží hrubé skóre a to si pak může porovnat se stenovými normami (viz dále). Stenové normy představují nenáhodné, statisticky významné rozdíly mezi jednotlivými žáky (třídami).

Zdroje:

LAŠEK, Jan. Dotazník KLIT. www.prevence-praha.cz [cit. 2017-02-28]. Dostupné z:<http://www.prevence-praha.cz/ke-stazeni/klima-skoly-a-tridy/10-socialni-klimaklitccqlaek/download>.

Název školy:

Ročník: 9 (devátý)

Počet respondentů:28

Datum realizace dotazníkového šetření: 28. 2. 2017

Dotazníkové šetření bylo provedeno v rámci výzkumu pro bakalářskou práci s názvem **TŘÍDNÍ KLIMA VE VESNICKÉ A MĚSTSKÉ ZÁKLADNÍ ŠKOLE**

Dotazníkové šetření provedla a vyhodnotila: Lucie Ondíková

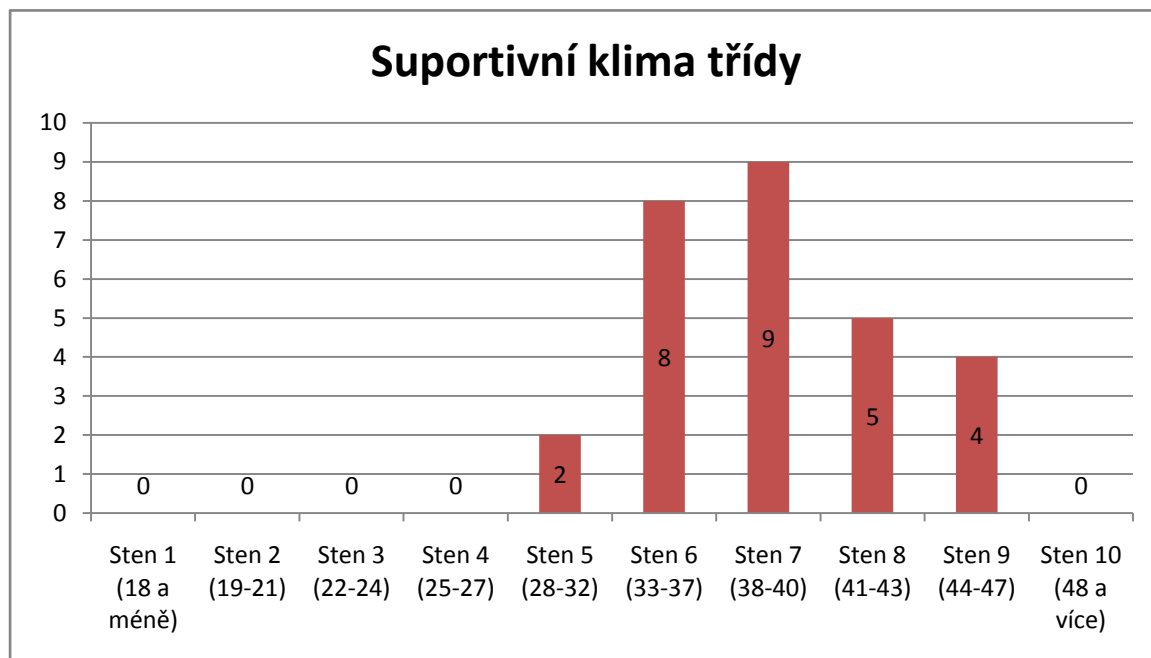
Stenové normy pro KLIT

Pro vyhodnocení dotazníku KLIT jsou k dispozici stenové normy. Abychom však zjistili stenové normy, je zapotřebí u jednotlivých oblastí sečíst respondenty vyplněné číselné hodnoty, díky nimž vypočítáme finální hrubé skóre. Na základě tohoto čísla a tabulky, kterou Lašek zpracoval pro vyhodnocení stenových norem, se vyhodnocují jednotlivé steny.

Sten	Suportivní klima třídy (SUPKT) Hrubé skóre	Motivace k negativnímu škol. Výkonu (MOTNŠV) Hrubé skóre	Sebeprosazení (SEPROS) Hrubé skóre
1	18 a méně	13 a méně	10 a méně
2	19-21	14-15	11
3	22-24	16-17	12
4	25-27	18-20	13-14
5	28-32	21-23	15
6	33-37	24-25	16
7	38-40	26-27	17
8	41-43	28-29	18
9	44-47	30-32	19
10	48 a více	33 a více	20 a více

Pokud je stenová hodnota od 1 do 4 u všech tří sledovaných oblastí klimatu, mluvíme tedy o nízkém výskytu ať už suportivity, motivace k negativnímu školnímu výkonu nebo sebeprosazení. Stenová hodnota 7-10 pak znamená stoupající nadprůměr v těchto oblastech.

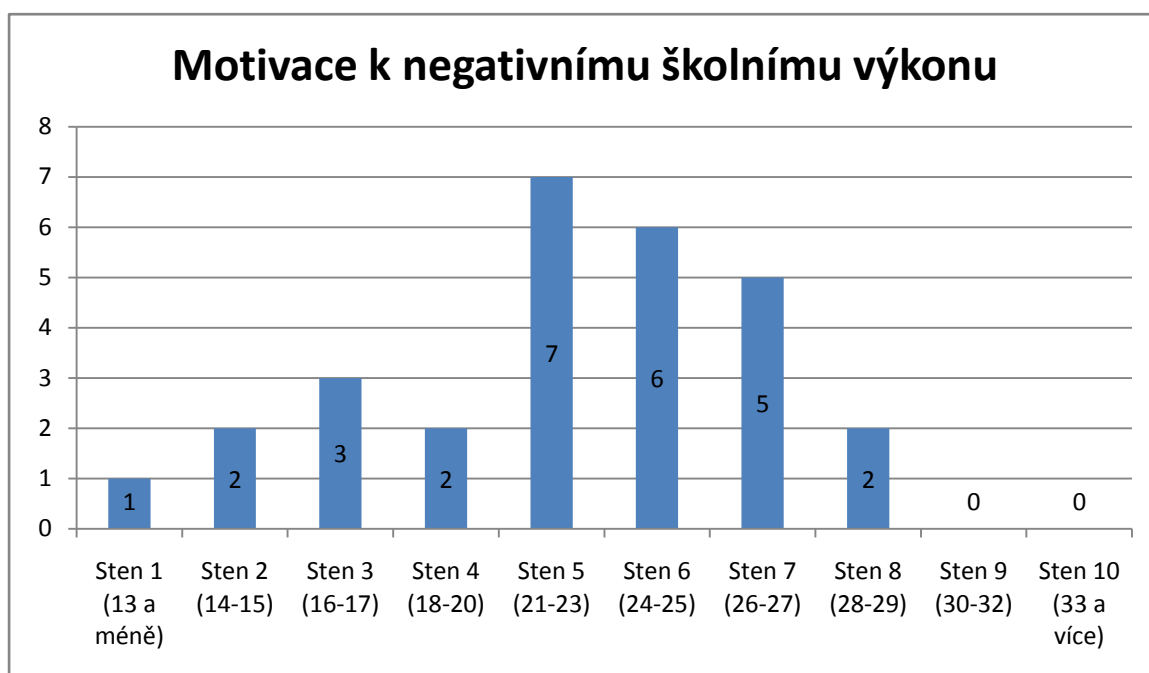
1. Graf pro oblast SUPKT

Závěr: z výše uvedeného grafu vyplývá, že většina žáků vnímá a hodnotí oblast vztahů ke třídě a mezi spolužáky, míru kooperace a soudržnosti pozitivně. V této oblasti jsme se ptali především na otázky typu: Ve třídě mám několik důvěrných přátel. Vím, že mi třída v nesnázích pomůže. Záleží mi na tom, aby ostatní ve třídě měli o mně co nejlepší mínění. Setkávání se i mimo školu. Řešení úkolů skupinovou formou. Sjednocení třídy. Vzájemná pomoc apod.

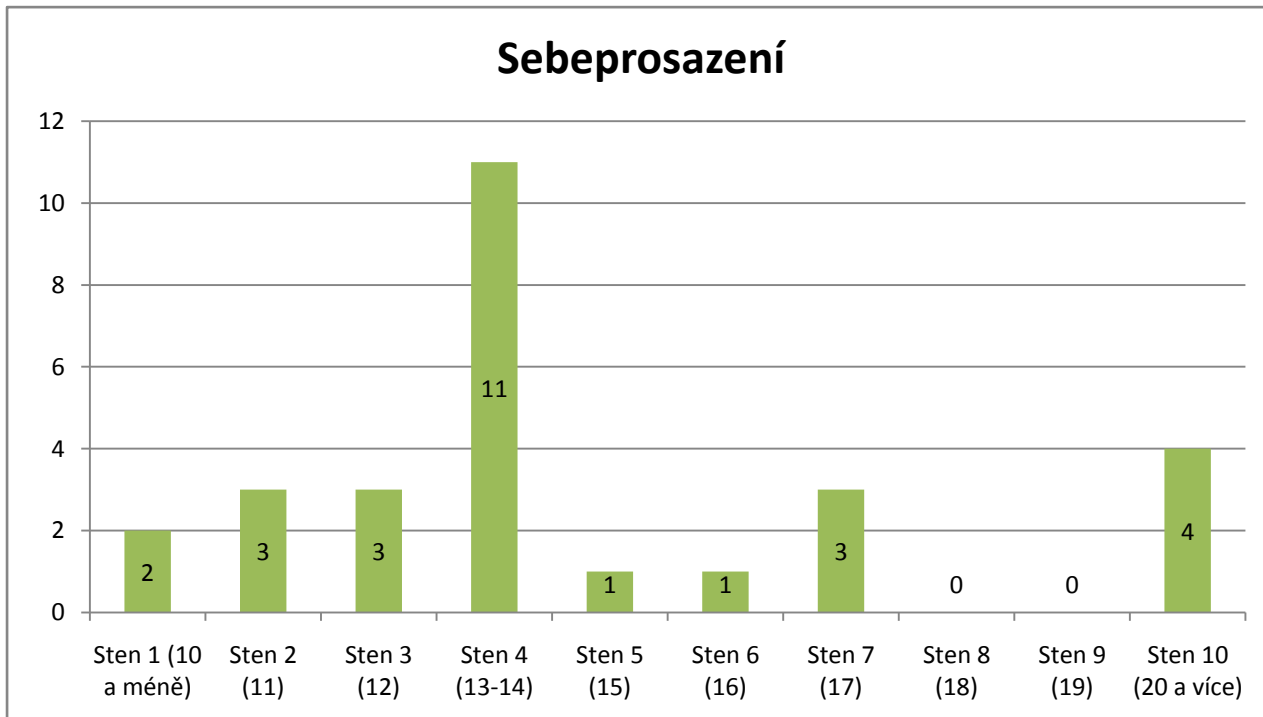
Pokud se odkážeme na stenové hodnoty, mluvíme o stupních 5 až 9, což značí průměr až stoupající nadprůměr hodnocení v této oblasti.

2. Graf pro oblast MOTNŠV

Závěr: graf vyznačuje větší část odpovědí ve stenových hodnotách 5-7, což vypovídá o průměru až mírném nadprůměru v oblasti motivace k negativnímu školnímu úspěchu. Můžeme také pozorovat odpovědi v hodnotách 1-4. V této oblasti jsme se ptali na otázky typu: Mohl bych mít ve škole lepší výsledky, ale jen těžko se donutím k pravidelné práci. Nejlepší je na sebe ve škole příliš neupozorňovat. Při zkoušení mi nezáleží na známce, důležité je projít apod.

3. Graf pro oblast SEPROS

Závěr: v poslední oblasti, konkrétně sebeprosazení, žáci odpovídali jejich hrubé skóre odpovídalo hodnotám pohybujícím se kolem hodnoty 4, což značí o nízkém výskytu sebeprosazení žáků ve třídě. V této oblasti jsme se ptali na otázky typu: Když vím, že něco umím, nebojím se to ukázat. K řešení úkolů a problémů ve škole volím nejčastěji vlastní cestu, netoužím po spolupráci s ostatními ve třídě. Nerad se podřizuji společné práci celé třídy apod.